

YAĞMURCUK KUŞU (1980)

YAŞAR KEMAL (1923 – 2015)

Genel Bakış

Yazar, *Kimsecik* adını vermiş olduğu roman serisinin ilk cildi olan *Yağmurcuk Kuşu*'nu, kendi ailesinin öz yaşam öyküsünden esinlenerek özkurmaca türünün uygulamalarıyla kaleme almıştır. İlk olarak 1980 yılında *Cumhuriyet* gazetesinde tefrika edilmiş olan roman, aynı yıl içinde kitap halinde de yayımlanmıştır. Anlatıda, Van'ın Muradiye ilçesine bağlı Ernis köyünde yaşamış olan ailesinin, 1915 Sarıkamış faciasının ardından Çukurova'ya nasıl göç etmiş olduğu kurgusal bir evren oluşturularak işlenmiştir. Rus ordularının Doğu Anadolu bölgesini işgal etmeye başlamalarının ardından, birçok köy boşaltılmış ve yerliler göç etmek zorunda kalmışlardır. Yaşar Kemal'in babası Sadık Efendi de bu göç sırasında annesini bir buçuk ay sırtında taşıyarak Çukurova'ya gelmiştir. Göç sırasında bir çalılığın arasında ölmek üzereyken buldukları Yusuf adlı bir çocuğu evlat edinip yola devam etmişlerdir. Anlatıda tarihsel ve toplumsal birçok olayla olguya vurgu yapıldığı gibi insan psikolojisi de derinlemesine irdelenmektedir. Anlatıda işlenen ana tema İsmail Ağa'nın evlat edinmiş olduğu Salman'dan, onu tanıyan herkesin, özellikle köylü çocukların, korkuyor olmalarıdır. Salman'ın anlatı boyunca sergilemiş olduğu tutum ve davranışlar diğer karakterler arasında derin bir korkunun oluşmasına sebep olur. Bu korkunun nedenleri ve Salman'ın her şeyden çok sevdiği babasını neden öldürmüş olabileceği yazar tarafından örülmüş olan kurgusal anlatıda araştırılır. Bahsi geçen konu haricinde söz konusu edilen eserde göçebeliğin sona ermesi, derebeyliğin yerini anamalcılığın alması ve Birinci Dünya Savaşı'ndan Cumhuriyetin ilanına kadar Çukurova'da gerçekleşen toplumsal değişimler, yazarın kendine özgü betimsel, söylemsel ve kurgusal uygulamalarıyla ele alınır. Eser on bölümden oluşmaktadır.

Özet

Esrük Dağı'nın eteklerinde bulunan bir köyde yaşayan İsmail Ağa, Bey'in yeğenidir. Birinci Dünya Savaşı sırasında Sarıkamış cephesinde yaşanan facianın ardından, Rus ordularının işgalinden kaçmak için Çukurova'ya göç eder. İsmail Ağa, annesini bir buçuk ay boyunca sırtında taşıyarak Harran Ovası'na varır. Fakirlik ve sefalet içinde geçen bir buçuk yılın ardından bütün birikimler harcanmıştır. Eşi Zero'nun altın kemerini satarak ailesinin geçim masraflarını karşılamak isteyen İsmail Ağa, bütün kaçakçısı Niyazi aracılığıyla Haşmet Bey'le tanışır. Haşmet Bey İsmail Ağa'nın altın kemerini oldukça yüksek bir fiyata satın alır. İsmail Ağa ve ailesini birkaç hafta misafir ettikten sonra iskan edilmeleri için onları Arif Bey'e gönderir. Kasabaya doğru yapılan yolculuk sırasında İsmail Ağa, çalılıkların arasında inleyen bir çocuk bulur. Onun yaralarını iyileştirir, temizler ve karnını doyurur. İsmail Ağa ölümden kurtarmış olduğu çocuğu evlat edinir. İskan Komisyonu Başkanı Arif Bey'in yanına varan İsmail Ağa, ondan yerleşebilecekleri bir köy ister. Fakat Ermenilerle ilgili aralarında geçen bir tartışma nedeniyle Arif Bey, İsmail Ağa'yı çorak bir dağ köyüne iskan eder. Aile bu köye yerleşir fakat ihtiyaç sahibi göçmenlere birikimlerini dağıttıkları için parasız kalırlar. İsmail Ağa kardeşi Hasan'la birlikte Memik Ağa'nın yanında kök sökücü olarak çalışmaya başlar. Ardından İsmail Ağa'yla görüşen Haşmet Bey, ondan çeşitli işleriyle ilgilenmesini ister. Haşmet Bey'in işlerini yönetmeye başlayan İsmail Ağa kısa sürede zengin olur. Kozan Mebusu Arif Saim Bey'le birlikte Ermenilerden kalan bir çiftliği satın alır ve gün geçtikçe arazisini genişletir. Arif Saim Bey sayesinde Ankara'daki nüfuslu yöneticilerle bağlantılar kurmuş olan İsmail Ağa, bölgenin en önemli isimlerinden biri olur. İsmail Ağa, her şeyden çok sevdiği Salman'ı sürekli olarak şımartmaktadır. Salman da İsmail Ağa'yı her şeyden çok sevmektedir ve onu herkesten kıskanmaktadır. Bir gün İsmail Ağa ve Zero çiftinin Mustafa adını verdikleri bir çocukları olur. Bu yüzden Salman'a gösterilen bütün ilgi Mustafa'nın üzerinde yoğunlaşmıştır. Salman İsmail Ağa'yı Mustafa'dan kıskanmaktadır. Onun tutumu, davranışları ve bakışları yüzünden herkes ondan korkmaktadır ve onun birisini öldüreceği konusunda herkes hemfikir. İsmail Ağa'nın koruyuculuk görevini yapan Salman, cinsel ilişki kurduğu al tayın satılması üzerine köye kurşun yağdırır ve ondan korkan Mustafa kaçmıştır. Salman'a çok kızmış olan İsmail Ağa onu koruyuculuk görevinden alır. Mustafa'nın geri dönmesi üzerine İsmail Ağa Salman'a eski görevini

vermek ister. Fakat Salman ailesiyle olan ilişkisini artık bitirmiş ve görevi kabul etmemiştir. İsmail Ağa'nın nasıl zenginleştiği, Salman'ın aslında onun öz oğlu olduğu ve onun Arif Saim Bey'i öldürtmek istediği dedikoduları köylüler arasında çokça konuşulmaktadır. Bir gün Arif Saim Bey Salman'la konuşur ve onu evine bırakır. Nedeni tam olarak bilinmeyen sebeplerden dolayı Salman İsmail Ağa'yı öldürür. Bunun haricinde Zalımoğlu Halil'le Memik Ağa arasındaki çatışma da bir yan anlatı şeklinde eserde işlenmiştir. Memik Ağa'nın arazisinde altı yıl boyunca kök sökücü olarak çalışmış olan Halil, hak ettiği parayı ondan alamamış olduğu için Memik Ağa'yı öldürür.

Kişiler

İsmail Ağa Van'daki bir rüştiyede eğitim almış bir Kürt beyidir. Birinci Dünya Savaşı'ndaki Sarıkamış faciasının ardından ailesiyle birlikte Çukurova'ya göç eder. Göç sırasında Salman adını verdikleri bir çocuğu evlat edinir ve annesini kaybeder. Zero'yla evlidir ve Mustafa adını verdikleri bir çocukları olur. Kurmuş olduğu ilişkiler ve bağlantılar sayesinde kısa sürede yaşadığı bölgenin önemli isimlerinden biri olur.

Salman Annesi, babası tarafından kafası kesilerek öldürülmüş ve bu olayın üzerine kimsesiz kalmıştır. Arkadaş edindiği bir köpek sürüsü ve çocuk grubuyla yıllarca köyleri yağmalamıştır. Çalılıkların arasında ölmek üzereyken İsmail Ağa tarafından bulunur ve evlat edinilir. Yerleştikleri köyün yerlilerine genel olarak kötü davranır ve herkes onun birisini öldüreceğinden korkmaktadır. Mustafa doğduktan sonra İsmail Ağa'nın koruyuculuğunu yapar. İsmail Ağa'yı Mustafa'dan kıskanmaktadır. Çocukluk döneminde ciddi travmalar yaşamış olduğu için sadist eylemlere meyillidir ve yoğun bir duygusal bağ kurduğu al tayla sürekli cinsel ilişkiye girdiği için zoofili olduğu söylenebilir.

Mustafa İsmail Ağa'nın öz oğludur ve Salman'ın İsmail Ağa'yı çok kıskandığını fark ettiği için sürekli öldürülme korkusu yaşamaktadır.

Zalımoğlu Halil İpekçe'yle evlenebilmek için başlık parası toplamak amacıyla Çukurova'daki Memik Ağa'nın tarlalarında kök sökücü olarak çalışır. Altı yıl boyunca Memik Ağa'nın yanında çalıştıktan sonra birikmiş olan parasını alıp köye dönmek ister. Fakat Memik Ağa Halil'e parasını vermediği gibi onun kendisine borçlu olduğunu söyler. Bunun üzerine Halil, arkadaşı Köse Şahin'le birlikte silahlanır ve Memik Ağa'nın ailesini yok eder.

Memik Ağa Ermenilerden kalan arazileri kelepirci fiyata satın almış olan Memik Ağa, ağaç köklerini söktürerek arazisine yeni ekim alanları kazandırmaktadır. İrgatlarını karın tokluğuna çalıştırır ve Halil'in altı yıllık işgücünün karşılığını vermediği için öldürülür.

Arif Saim Bey Kozan Mebusu Arif Saim Bey, Cumhuriyet yönetiminin en güvenilir isimlerinden biridir. Mustafa Kemal Paşa'nın yakın dostlarından. İsmail Ağa'yla birlikte Ermenilerden kalan bir çiftliği satın alır. İsmail Ağa'yla birlikte çeşitli işler yaparlar ve Arif Saim Bey ona çok güvenir. Fakat yerel halk arasında İsmail Ağa'nın Arif Saim Bey'i öldürmek istediği dedikoduları çıkar. Arif Saim Bey İsmail Ağa'ya güvenip güvenmemek konusunda şüpheye düşer.

Anlatıda önemli rolleri olan diğer karakterlerin isimleri şunlardır: Haşmet Bey, Zero, Kuş Memet, Hüseyin Bey, Bey, Ana, Hasan, Onnik, Dal Emine, Niyazi, Süllü, Cemşid, Resul, Tırtıl Yusuf, Tırtıl Hüseyin, Arif Bey, Cennet Karı, Hacı Hasan, Sofi İbrahim, Muhtar Memet Efendi vd.

Öykü

Çocukların Oyunu ve Zalımoğlu'nun Memik Ağa'yı Öldürmesi Ceyhan Nehri kıyısında bulunan bir köyün çocukları, pıslanpatır adını verdikleri saklambaç oyununa benzer bir oyun oynamaktadırlar. Geceleri nehir kenarında dolaşan Salman, oyun oynayan çocukları takip etmektedir. Çok fazla konuşmayan ve gizemli bir gönüme sahip olan Salman'dan bütün köylü çocukları korkmaktadırlar. Söz konusu edilen köyün tek konağı İsmail Ağa'ya aittir. İsmail Ağa'nın konağını hiç kimsenin göremediği iki bekçi ve çoban köpekleri korumaktadırlar. Oyunun gereği olarak çocuklar yakalayıcılar ve saklananlar olmak üzere ikiye ayrılmaktadırlar. Yakalayan olmak istemeyen ve gruptan dışlandığını hisseden Aşık Ali mızıkçılık eder. Mustafa onu kendi gruplarına alır. Çocukların arasında Trakya'dan göç etmiş olan Tırtıl Hüseyin'in oğlu Tırtıl Yusuf da vardır. Demirci ve araba ustası olan Tırtıl Hüseyin, açmış olduğu atölyeyle kısa sürede ciddi miktarlarda para kazanmıştır. Köyün en önemli şahsiyetlerinden biridir. Oyunun başlaması üzerine Tay Mustafa'yla Kuş Memet, Deli

Poyraz'ın samanlığına saklanırlar fakat Tırtıl Yusuf onları her seferinde orada bulur. Bu durumdan sıkılmış olan Mustafa, Kuş Memet'e başka bir yere saklanmayı önerir. Onun önerisi üzerine bir kaya yarığına saklanırlar. Mustafa Tırtıl Yusuf'un kartalını kıskanmaktadır ve Kuş Memet'e onunki gibi bir kartala sahip olmak istediğini söyler. Fakat Mustafa'nın ailesi köyün en güzel atlarına sahiptir. Kuş Memet Mustafa'ya Tırtıl Yusuf'un kartalını kıskanmaması gerektiğini söyler. Yakalanacaklarını söyleyen Kuş Memet'e Mustafa sinirlenir ve bağıırır. Onun sesini duyan yakalayıcılar onlara doğru yaklaşırlar. Ay ışığının vurduğu dağların doruklarında kartallar ve akbabalar ışıklar içinde uçmaktadırlar. Dağların koyakları kurşun sesleriyle yankılanır. Zalımoğlu, Memik Ağa'nın evini kuşatıp kurşun yağdırmaya başlamıştır. Zalımoğlu Memik Ağa'ya evden çıkıp teslim olması için seslenir hatta bir süre sonra yalvarır. Fakat Memik Ağa evinden dışarıya çıkmaz. Bunun üzerine Zalımoğlu evi ateşe verir. Evdeki herkes yanarak ölür ve bir süre sonra Memik Ağa evden dışarıya çıkar. Alevler evin bahçesindeki dut ağacını bile yakar. Bir süre sonra ölmüş olan ağacı akbabalar ve baykuşlar mesken edinirler. Köylüler arasında ağaçtan kan aktığına yönelik bir efsane yayılır. Mustafa'nın annesi Zero, onu her yerde aramaktadır. Oyunun bitmesi üzerine Mustafa eve dönmek ister fakat Salman'dan korktuğu için Kuş Memet'ten yardım ister. Kuş Memet Mustafa'ya evinin önüne kadar eşlik eder ve Mustafa gönül rahatlığıyla evine girer.

Salman'ın Al Tayla Olan İlişkisi ve Çocukların Ondan Korkmaları İsmail Ağa'nın evi kanatlı ya da kanatsız birçok hayvanın yuva edindiği bir yerdir. Mustafa, konağın bir yarığına yuva yapmış olan kırlangıçları hayranlıkla izlemektedir. Anne kırlangıcın yavrularını besleyişini hiçbir anı kaçırmadan izler. Karınları acıktığında feryat etmeye başlayan yavruların, annelerini gördüklerinde boyunlarının uzayıp onun ağızından yemek yemeğe başlamalarını gülünç bulur. Mustafa onların bu hallerine kasıklarını tutarak güler. İsmail Ağa'nın ahırında altı kır at ve üç kısrak bulunmaktadır. Bir gün ahıra giren Mustafa, Salman'ın al tayın arkasında bir şeyler yapmakta olduğunu görür. Mustafa Salman'ın al taya tecavüz ettiğini anlar. Bir süre Salman'ın ata ne yaptığını izleyen Mustafa tahrik olur. Fakat Salman'a yakalanması durumunda başına gelebileceklerden korkar ve oradan uzaklaşır. Ahıra giren seyis Süllü, Salman'ı ahırda görünce ona sevgilisini mi aradığını sorar. Süllü Salman'la alay eder ve ondan şüphelenmektedir. Mustafa Salman'ı al taya tecavüz ederken defalarca görür ve bu olaya her tanık olduğunda Mustafa da tahrik olur. Al tayın da Salman'ın yaptıklarından memnunmuş gibi görünmesinden dolayı onların birbirlerine aşık olduklarını düşünür. Mustafa Salman'ın al tayı hamile bırakacağını düşünür. Onların çocuğunun yarı at ve yarı insan olacağını tahmin eder. Mustafa Ferhat Hoca'dan Sentor mitini çok dinlemiştir. İsmail Ağa Zalımoğlu'yla görüşmüş ve Zalımoğlu ona Memik Ağa'yı mutlaka öldüreceğini söylemiştir. İsmail Ağa, oğlu Mustafa'yı bir yere götürürken onu omuzlarının üzerine alıp at sürer. İsmail Ağa Msutafa'yı Kale Boynu'na götürür. Kale Boynu'ndaki mağarada yarasalar tarafından yenilmiş olan çocukların kemikleri olduğuna inanılmaktadır. Düldül Dağı'nın yamaçlarına tırmanmayı seven Salman, çıktığı doruklarda yanık türküler okur. Onu ilk defa türkü söylerken duymuş olan Mustafa, onun sesinin bu kadar güzel olduğunu hiç fark etmemiştir. Oldukça öfkeli bir kişilik tabiatına sahip olan Salman, tavırlarıyla etrafına dehşet saçmaktadır. Zevk için hayvanları öldürüp onlara işkence eder. Bundan dolayı çocuklar iliklerine kadar ondan korkmaktadırlar. İsmail Ağa'nın yanında korumacı olarak çalışan Salman, ağası tarafından defalarca sınanmış ve bütün zorlu sınavları başarıyla geçmiştir. Bundan dolayı İsmail Ağa Salman'ı öz çocuğundan bile daha çok sevmektedir. İsmail Ağa'nın Salman'a beslemiş olduğu sevgiyi Mustafa kıskanmaktadır. Fakat İsmail Ağa'nın öz oğlu olmasına çok güvenmektedir. Salman'ı harcanabilecek bir yaşama olarak görür. Salman köylü çocukların kabuslarına girmektedir. Onunla ilgili gördükleri kabusları anlatan çocukların hepsi dehşete kapılmaktadır. Çocukların kabuslarında Salman sürekli olarak insanları ve hayvanları öldürmektedir. Salman'ı kabusunda görmüş olan Mustafa, al taya tecavüz etmesinin ardından Salman'ın hayasının at tarafından koparıldığını görmüştür. Bunun üzerine Salman, ilk önce Mustafa'nın ailesini ve ardından bütün köylüleri hançerle öldürmüştür. Mustafa, kabuslarında devamlı olarak Salman'dan kaçmaktadır. Mustafa ve Kuş Memet Salman'dan korkmadıklarını avazları çıktığı kadar haykırırlar. Onların sesini duymuş olan İsmail Ağa, onlara neden korktuklarını sorar. Çocuklar bir şeyden korkmadıklarını ve aralarında "korkuculuk" oynadıklarını söylerler. Babasıyla Kısık Gedik'ten inen Mustafa, eve doğru ilerler. Kayalarda hangi dilde yazıldığı bilinmeyen yazılar bulunmaktadır.

Ailenin Van'daki Geçmişi Van, Süphan Dağı ve Nemrut Dağı tarafından çevrilmiş bir vilayettir. İsmail Ağa'nın doğmuş olduğu köy, Esrük Dağı'nın dibindeki bir gölün kıyısındadır. Soğuk havalardan korunmak için evler yerin altına yapılmış ve hayvanların soluğu sayesinde ev ısınmaktadır. Köyün en gösterişli evi Bey'in konağıdır. İstanbul'da ve Selanik'te eğitim almış olan Bey, İsmail Ağa'nın amcasıdır. İsmail Ağa da amcası gibi okuryazardır. Van'daki bir rüştiyede okumuştur. İsmail Ağa, Bey'in en küçük oğlu Hüseyin Bey'le İstanbul'da bulunmuş ve sürekli olarak Van'da birlikte ceylan avlamışlardır. Birbirleri arasındaki ilişki kardeşlikten ötedir. İkilinin Sor deresinde avladıkları ceylanların

ve keklıkların etleri, eşit bir şekilde köylüler arasında dağıtılır. Bey'in beylik çadırının önünde destansı şölenler yapılır. Bu şölenlere Ermeniler de katılır ve Kürtlerle Ermeniler arasındaki birliktelik duygusu oldukça köklüdür. Kürtler kiliseye gidip namaz kılarlar, Ermenilerse camide vaaz dinlerler ve ilahiler okurlar. Kürtler onların paskalya bayramlarını kutladıkları gibi Ermeniler Kurban Bayramlarında Kürtlerle birlikte kurban kesmektedirler. Bir gün İsmail Ağa'nın dostu Onnik, Kel Rıza'dan kurtulmak için ona sığınmıştır. İsmail Kel Rıza'ya Onnik'i neden öldürmek istediğini sorar. Kel Rıza sağlıklı bir cevap vermez ve yalnızca onu öldüreceğini söyler. İsmail Ağa Kel Rıza'ya Onnik'i öldürmesi durumunda kendisinin de onu öldüreceğini söyler. İstanbul'dan dönmüş olan Hüseyin Bey oldukça mutsuzdur. Hayatı boyunca mutsuzluğu hiç düşünmemiş olan İsmail Ağa onun hasta olduğunu sanır. Fakat Hüseyin Bey, hasta olmayı mutsuzluğa tercih edeceğini, bunun bir hastalık olmadığını söyler.

Hüseyin Bey'in İstanbul'da Yaşadığı Aşk

Hüseyin Bey, İstanbul'daki bir adada bir kıza aşık olmuştur. Birbirlerini çok sevmişler ve birlikte olmuşlardır. Fakat bir gün kız Hüseyin Bey'den ayrılmıştır. Bir süre sonra Hüseyin Bey kızın cesedini denizde bulmuştur. Kendisini onun bir peri kızı olduğuna inandırmış ve Van gölünde tanyerinin ağardığı vakitlerde onu görebileceğine inanmış olan Hüseyin Bey, her gün Van gölü kenarında onu beklemektedir.

Çukurova'ya Göç Edilmesi ve Hüseyin Bey'in İntihar Etmesi

Köye gelen bir subay, köyün erkeklerini yanına toplar ve Sarıkamış'ta neler yaşandığını anlatır. Soğuktan ve pireden dolayı doksan bin kişinin hayatını kaybettiğini ve Rus askerlerinin hızla köye doğru ilerlediğini haber verir. Subay köylülere kaçıp canlarını kurtarmalarını öğütler. İlk olarak köyde top sesleri duyulur. Bir süre sonra köye top gülleleri düşmeye başlar. Başlangıçta ne yapması gerektiğini bilememiş olan Bey, toprağını bırakmak istememektedir. Hayatı boyunca bir yerden kaçmak zorunda kalmamıştır. Düşen güllelerin sayısının artması Hüseyin Bey haricinde herkesi endişelendirir ve Bey, köylülere göç hazırlıklarına başlamalarını söyler. Kısa sürede hazırlıklar tamamlanır ve yola çıkılır. Onların köyü terk etmesinin ardından Rus askerleri köye girer. Hüseyin Bey'in yanında olmadığını fark eden Bey telaşlanır. İsmail Ağa onun Van gölü kıyısında olabileceğini ve onu alıp getireceğini söyler. Gölün kıyısına gelen İsmail Ağa, Hüseyin Bey'in cesedini suyun içinde bulur. İstanbul'da giydiği kıyafetleri üzerindedir. Onun cesedini kıyıya çıkarmasının ardından İsmail Ağa, kafilenin yanına döner. Bey'e Hüseyin'in önden gitmiş olabileceğini söyler. Diyarbakır'a doğru ilerleyen kabile bir buçuk ay sonra Harran Ovası'na varırlar. Bu süre zarfında İsmail Ağa, yatalak olan annesini sırtında taşımıştır. Açlık ve sefalet içinde Diyarbakır'a varan kabile her yeri talan etmeye başlar. Hayatta kalmayı başaranlar Gavur Dağları'na yerleşmişlerdir. Diyarbakır sürgünü bir buçuk yıl sürmüştür. Bu süreç içerisinde Hüseyin'in ailesi tamamen yok olmuştur. Yiyecek hiç bir şeyleri kalmamış olan aile, ne yapmaları gerektiğini düşünmektedirler.

Haşmet Bey'le Tanışma ve Arif Bey'e Gitme

Zero, oldukça değerli olan altın kemerini İsmail Ağa'ya satması için verir. İsmail Ağa eşinin kemerini almak istemez fakat başka bir çaresi olmadığı için onu alır. İsmail Ağa kemeri satarak ailesinin ihtiyaçlarını karşılayacaktır. İsmail Ağa'nın annesi bir köye gömülmeyi vasiyet eder. Kimsenin bilmediği bir yerde ölüsünün kalmasını istememektedir. Dereyi takip ederek kasabaya varabileceğini düşünen İsmail Ağa'nın karşısına Niyazi çıkar. Niyazi asker kaçağı bir bütün kaçakçısıdır. Ailesindeki bütün erkekler farklı cephelerde ölmüş oldukları için askere gitmeyi istememiştir. Sarıkamış'ta, Yemen'de ve Çanakkale'de yapılmış olan kanlı savaşlar üzerinde durulur. Haşmet Bey'in en iyi bütün yetiştiricisi olan Niyazi, beyinin namından ve zenginliğinden bahseder. Yakında onun oğlunun evleneceğini söyler. Evlilik sözünü duyan İsmail Ağa Niyazi'den onu Haşmet Bey'e götürmesini ister. İsmail Ağa ve Niyazi ikilisi Haşmet'in Bey'in konağına doğru yola çıkarlar. Haşmet Bey İsmail Ağa'yı dostane bir şekilde karşılar. İsmail Ağa Haşmet Bey'e başından geçenleri teker teker anlatır. Haşmet Bey Rus ordusunun konağına kadar ulaşmasından korkmaktadır. İsmail Ağa ona savaşın bitmiş olduğunu söyler. Enver Paşa'yı tanımış olan Haşmet Bey, onun oldukça sorumsuz ve maceracı bir kişi olduğunu söyler. Sarıkamış faciasından dolayı onu suçlar. Haşmet Bey İsmail Ağa'ya para vermek ve yardımcı olmak ister. İsmail Ağa Haşmet Bey'den yalnızca altın kemeri satın almasını ister. Kafkasyalı Ermeniler tarafından yapılmış olan kemer paha biçilmez değerdedir. Haşmet Bey kemeri satın alabilecek kadar parası olmadığını söyler. İsmail Ağa ondan verebileceği kadar para ister. Haşmet Bey İsmail Ağa'nın kemerini, onu geri alabilecek kadar parası olduğunda geri satın alması şartıyla alacağını söyler. İsmail Ağa onun şartını kabul eder. Haşmet Bey İsmail Ağa'ya elindeki bütün birikimlerini verir. Eşkıyalar tarafından soyulmaması için Cemşid ve Resul adlarındaki iki yaverini de onun yanına verir. İsmail Ağa Haşmet Bey'den ailesinin on yıllık ihtiyacını karşılayacak kadar para almıştır. Ailesinin yanına gelen İsmail Ağa, onlarla birlikte Haşmet Bey'in konağına geri döner ve on beş, yirmi gün kadar orada misafir olurlar. Haşmet Bey İsmail Ağa'ya

Çukurova'daki bir dostuna iletmesi için bir mektup verir. Haşmet Bey'in Çukurova'daki dostu onları iyi bir konağa yerleştirecektir. Cemşid ve Resul'un korumasında olan aile, Çukurova'ya doğru yola çıkar.

Salman'ın Bulunuşu ve Bir Dağ Köyüne İskan Edilme Yol üzerindeki Koca Tanış'ın Yörük çadırında dinlenirler. Koca Tanış Yörüklüğün bitmek üzere olmasından yakınıdır. Yakında diğer obalar gibi kartallarını özgür bırakacağı için üzülür. Koca Tanış aileyi vermiş olduğu hediyelerle yolculuklarına uğurlar. Yolculuk sırasında Ana, inilti sesleri duyar. Hasan ve İsmail Ağa çalıların arasında ölmek üzere olan bir çocuk bulurlar. Hasan çocuğu sırtına alır ve yola devam edilir. Hasan, çocuğun ölü gibi kokuyor olmasından sürekli şikayet eder. Ana Hasan'a şikayet etmemesini söyler ve geçmişte kendilerinin de aynı duruma düşmüş olduklarını hatırlatır. Cemşid'le Zero çocuğu yıkayacaklarını söylerler. Bir dere kenarına gelindiğinde Cemşid'le Zero çocuğu yıkarlar. Temizlenmenin ardından az da olsa kendisine gelmiş olan çocuk önündeki yemeklerle karnını tıka basa doldurmaya başlar. Ana, çocuğun iştahının yerine gelmiş olmasına sevindir ve bir hayat kurtardığı için mutludur. Aile Toprakkale'ye varır. Toprakkale'yi çok sevmiş olan Ana, İsmail Ağa'ya burada bir ev alınması konusunda ısrar eder. İsmail Ağa Ana'nın isteğini yerine getirir ve kasabanın beyi olan Salih Bey, onlara güzel bir ev bulur. Haşmet Bey'in yakın bir dostu olan Salih Bey, ailenin bütün ihtiyaçlarıyla yakından ilgilenir. Görevlerini tamamlamış olan Cemşid'le Resul ailenin yanından ayrılır. İsmail Ağa onları minnetle yolcu eder. Yıkanmış ve süslenip püslenmiş olan Ana, İsmail Ağa'yı yanına çağırıp ona bazı nasihatlerde bulunur. Ana İsmail Ağa'ya, Zero'ya çok iyi bakmasını ve kardeşlerine sahip çıkmasını söyler. Bu köyde ölmek ve buraya gömülmeyi, Ermenilerden kalan yerlere asla yerleşmemelerini vasiyet eder. Zira kuşun terk etmiş olduğu yuvadan başkasına hayır gelmeyeceğini söyler. İsmail Ağa onun nasihatlerine uyacağı konusunda söz verir. Ertesi sabah Ana ölür ve cenaze işleriyle tamamen Salih Bey ilgilenir. İsmail Ağa, Haşmet Bey'in yazmış olduğu mektubu sahibine ulaştırır. Arif Bey İsmail Ağa'yı Kendirliyan'dan kalan çiftliğe yerleştirmek ister. İsmail Ağa Ana'nın nasihatine uyararak Ermenilerden kalan bir yere yerleşmek istemediğini söyler. Bunun üzerine ikili arasında hararetle bir tartışma gerçekleşir. Arif Bey, kendisine dikbaşlılık eden İsmail Ağa'yı üzerinde ot bile bitmeyen bir dağ köyüne iskan ettirir.

Köye Yerleşme ve Kartallarla Mücadele İskan Komisyon Başkanı Arif Bey'in emri üzerine aile kendilerine gösterilmiş olan köye yerleşir. Köyün muhtarı Memet Efendi İsmail Ağa'ya neden bu köye gönderildiklerini sorar. İsmail Ağa ona Arif Bey'le arasında geçmiş olan tartışmadan bahseder. Muhtar Memet Efendi İsmail Ağa'nın Arif Bey'e neden karşı geldiğini ve kendisine teklif edilmiş olan çiftliği neden kabul etmediğini anlayamamıştır. Köyde ailenin kalabileceği herhangi bir ev yoktur. Dolayısıyla Muhtar Memet Efendi aileye geçici bir süre için çadır verir. Köylüler hararet için bir ev yapmaya girişirler ve kısa bir sürede de bitirilir. Muhtar Memet Efendi İsmail Ağa'ya evi onlar için yapmış olduklarını ve eve yerleşebileceklerini söyler. Aile sevinç içinde eşyalarını eve yerleştirir ve yeni evlerinde yaşamaya başlarlar. Evinin bahçesinde tavuk gibi kanatlı hayvanlar bulundurmak isteyen Zero, köyde hiç kimsenin tavuğu olmadığını fark etmiştir. Dağda yaşayan kartallar nedeniyle köylüler tavuk bakmamaktadırlar. Zira köye giren her tavuk birkaç saat içerisinde kartallar tarafından alınıp götürülmektedir. Aile yeni köylerine alışırken ve gündelik sorunlarla uğraşırken Salman büyümüş ve boy atmıştır. Geçen zaman içinde Salman'ın ağzından tek bir kelime bile duyulmamıştır. Ona adı sorulduğunda Salman'dan yalnızca "sal" kelimesi duyulmuştur. Zero çocuğun adının Salman olduğunu tahmin etmiş ve o günden sonra adı Salman olarak kalmıştır. Evinde tavuk yetiştirmek konusunda inat etmiş olan Zero, bahçeye yapmış olduğu kümeste tavuk yetiştirmeye başlamıştır. Fakat kümesten kaçmayı başaran tavuklar anında kartallar tarafından götürülmüşlerdir. Bir gece Salman, tavukların üstüne üşüşen kartallarla kavga etmeye başlamıştır. Köylüler genç çocuğun kartalla olan mücadelesini şaşkınlıkla izlerler. Uzun bir mücadelenin ardından Salman, bir kartalı boğarak öldürmeyi başarır. Fakat boğuşma sırasında almış olduğu yaralar nedeniyle bir ay kadar yataktan çıkamaz duruma gelmiştir. Onun fedakarlığı karşısında aile, Salman'a daha çok ısınır.

Maddi Sıkıntılar ve Memik Ağa'nın Tarlalarında Kök Sökme Yaz mevsiminin gelmesiyle birlikte Çukurova'nın cehennem sicağı kendisini gösterir. Sivrisineklerin her yeri istila etmesiyle birlikte sıtma hastalığı salgına dönüşür. Köyde yaşayan herkes sıtmaya yakalanmış ve aile sivrisineklere korunabilmek için cibnlik almıştır. Fakat alınan hiçbir önlem sivrisineklere engel olamaz. İsmail Ağa dahil herkes sıtmaya yakalanmıştır. Sıcaklar nedeniyle köylüler, ikinci vakitlerine kadar evlerinden dışarıya çıkmamaktadırlar. Sıtmaya yakalanmış olan Salman'la İsmail Ağa, bu süreç içerisinde birbirlerine daha fazla yakınlaşmışlardır. İsmail Ağa, öz oğlu gibi gördüğü Salman'ı gözünün önünden hiç ayırmaz ve onunla sürekli ilgilenip oyunlar oynar. Birkaç ay içinde Türkçeyi sökmüş olan Salman, ailesi için tercümanlık yapmaya başlamıştır. Aile bireyleri gittikleri her yere Salman'ı da götürmektedirler. Çukurova'ya yerleşmiş olan göçmenler, yokluktan ve kıtlıktan kırılmaya

başlamışlardır. Yokluk nedeniyle bozgunculuk ve talan olaylarından aşırı bir artış olmuştur. İsmail Ağa'nın önderliğinde köylüler arasında yiyecek toplanır ve toplanan yiyecekler ihtiyaç sahibi olan göçmenlere dağıtılır. İsmail Ağa Haşmet Bey'den almış olduğu bütün altınları da göçmenler için harcamıştır. Bu sayede İsmail Ağa köylüler arasında neredeyse ermiş mertebesine yükselmiştir. Ailenin bütün birikimlerinin bitmesi üzerine Muhtar Memet Efendi, bir süre onlara yardım eder. Fakat taşıma suyla değirmenin dönmeceğini bilen İsmail Ağa, Memik Ağa'nın yanında çalışmaya karar verir. Kardeşi Hasan'la görüşen İsmail Ağa, Memik Ağa'nın tarlaların kök sökücülüğü yapacağını söyler. Bunun üzerine ikili Memik Ağa'dan iş istemeye giderler. Memik Ağa onlarla küçümseyici bir üslupla konuşur, İsmail Ağa'ya Kürdoğlu adını takar fakat onlara tarlalarında çalışmalarını için izin verir. İsmail Ağa, Memik Ağa tarafından bu şekilde karşılanmayı beklememiş fakat böylesinin daha iyi olacağını düşünmüştür. İsmail Ağa kimseye minnet etmek istememektedir. Hasan İsmail Ağa'ya kök sökücülüğü yapmaması için yalvarır. Zira bir beyin köylü işi yapması geleneklere aykırıdır. İsmail Ağa Hasan'a utarılacak bir şeyin olmadığını ve çalışmaya kararlı olduğunu söyler. Ertesi gün ikili işe başlar ve Irgatbaşı Koca onlara nasıl kök sökeceklerini Memik Ağa'nın taklitçisiymiş gibi aşağılayıcı bir üslupla anlatır. Zalimoğlu Halil Memik Ağa'nın en iyi kök sökücüsüdür ve İsmail Ağa'yla Hasan'a nasıl kök sökmeleri gerektiğini gösterir. İlk zamanlarda eve ölü gibi gelen İsmail Ağa ve Hasan ikilisi zamanla gelişim gösterirler ve koşullara alışır. Zero İsmail Ağa'dan işi bırakmasını ister. Fakat İsmail Ağa onu dinlemez. Bir süre sonra İsmail Ağa, Zalimoğlu Halil kadar iyi bir kök sökücü olur. Ağacları yuvarlarından kopardığı için üzgündür. Bir gün tarlada çalışan İsmail Ağa, karşısında Cemşid'i görür. Cemşid İsmail Ağa'ya Haşmet Bey'in onu acilen görmek istediğini ve onu konağa götürmek için geldiğini söyler. Haşmet Bey, İsmail Ağa'ya vermiş olduğu altınların göçmenlere dağıtılmış olmasından kıvanç duymuştur. Ertesi gün işi bırakan İsmail Ağa, Hasan'a ailesini emanet edip bazı öğütlerde bulduktan sonra Cemşid'le birlikte yola çıkar.

İsmail Ağa'nın Haşmet Bey Sayesinde Zenginleşmesi ve Onnik'i Kurtarması İsmail Ağa'yı sefil bir halde karşısında bulan Haşmet Bey şaşkına döner. İsmail Ağa Haşmet Bey'e başından geçen olayları anlatır. Ertesi gün yeniden buluşulduğunda Haşmet Bey, İsmail Ağa'ya önemli bir teklifte bulunur. Güvenebileceği tek kişi olan İsmail Ağa'dan işleriyle ilgilenmesini ister ve ona ortaklık teklif eder. İsmail Ağa hiç düşünmeden Haşmet Bey'in teklifini kabul eder. İsmail Ağa Haşmet Bey'in koyunlarını, sığırlarını, tosunlarını ve atlarını gerekli yerlere götürür. Mersin'deki kereste fabrikasını düzenli olarak ziyaret eder ve muhasebe işleriyle uğraşır. Urfa'daki at yetiştiricilerini düzenli olarak teftiş eder. Üç yıl içinde ikili ciddi bir servet elde eder. İşler onlar için gayet yolunda gitmektedir. Fransız işgali sırasında çetecilere ve subaylara yardım ederler. Cumhuriyet ilan edildikten sonra bir gün Haşmet Bey, korumacılarından biri tarafından öldürülür. Haşmet Bey'in ölümü üzerine İsmail Ağa, köyüne geri döner. Edindiği servet sayesinde İsmail Ağa arazisini genişletir, bölgenin en görkemli konağını yaptırır ve evini çiftlik hayvanlarıyla doldurur. Köylüler onun nasıl zenginleştiğini anlayamazlar. Salman köylülere, İsmail Ağa'nın Körmezar hüyükünde hazine bulmuş olduğunu söyler. Aylarca hüyükün her karışını kazmış olan köylüler eski medeniyetlere ait taşlardan başka hiçbir şey bulamamışlardır. Salman'ın şımarıklığı köylülerin sinirini bozmaktadır. Zira sürekli olarak son moda kıyafetler giymektedir ve kimsenin görmediği meyveleri herkesin gözü önünde yemektedir. Fakat köyün bütün çocukları ondan korktukları için hiç kimse ona bir şey yapamaz. Eski dostu Onnik'in yardıma ihtiyacı olduğunu, Kel Rıza'nın onu öldürmek istediğini ve onun bir mağarada açlıktan ölmek üzere olduğunu öğrenen İsmail Ağa, atına binip mağaraya gider. Mağaranın etrafı Onnik'i öldürmek isteyen kişiler tarafından çevrilmiştir. Onnik'i mağaradan çıkaran İsmail Ağa'ya Sofi İbrahim engel olmak ister. Sofi İbrahim İsmail Ağa'ya Onnik'in kendilerine teslim edilmesini ve onu öldürüp cenneti kazanacağını söyler. İsmail Ağa Sofi İbrahim'e hasta bir insanı öldüremeyeceğini söyler ve onu konağına getirir.

İsmail Ağa'nın Arif Saim Bey'le Ortak Olması ve Mustafa'nın Doğması Ford arabasıyla konağın önüne yanan Arif Saim Bey, İsmail Ağa'nın konağına girer. İsmail Ağa Kozan Mebusu Arif Saim Bey'in ziyaretinden dolayı gururludur ve ona saygıda en ufak bir kusur etmez. Arif Saim Bey İsmail Ağa'yla Panosyan'dan kalan çiftliği satın almak ister. Arif Saim Bey gerekli tapu işlemlerini halledecek ve kimseye duyurulmayan bir ihaleyle kelepir fiyata çiftliğe sahip olacaklardır. Arif Saim Bey çiftlik için üç yüz lira ödemek ister. Fakat bu fiyatı çok az bulan İsmail Ağa onu bin lira ödemeye ikna eder. İsmail Ağa çiftliği satın alacak ve ilerleyen dönemlerde Arif Saim Bey de çiftliğe ortak olacaktır. Arif Saim Bey'le yakın bir dostluk ilişkisi kuran İsmail Ağa, her geçen gün daha fazla zenginleşir. Arif Saim Bey'in Ankara'daki nüfuslu tanıdıkları sayesinde köyünün en saygın ismi haline gelir. Bu yüzden ihtiyacı olan her köylü onun kapısını çalar ve İsmail Ağa elinden geldiğince hiç kimseyi eli boş göndermez. Her şey İsmail Ağa'nın lehine ilerliyor olsa da onun canı sikkindir. Arif Saim Bey İsmail Ağa'nın dertli olduğunu anlamıştır fakat İsmail Ağa ona herhangi bir şey

söylememiştir. Zero İsmail Ağa'nın derdini bilmektedir. İsmail Ağa kendi kanından bir çocuk istemektedir. Bir süre sonra çiftin evine gelen Arif Saim Bey, onları Adana'daki bir doktora götürür. Muayeneler sonucunda çiftin sağlıklı olduğu ve çocuklarının olacağı öğrenilir. Aradan geçen birkaç ay sonra çocuk doğar. Çocuğun doğumu şerefine büyük bir şölen düzenlenir. Ankara'dan gelen Arif Saim Bey doğan çocuğa Gazi Paşa'nın adını verir.

Salman'ın Yalnızlaşması ve Sadistleşmesi Mustafa'nın doğumuyla birlikte Salman'a gösterilen ilgi oldukça azalır. Gün geçtikçe içine kapanmış ve insanlardan uzaklaşmaya başlamış olan Salman, dağlarda bulduğu hayvanlarla oynamaktadır. Bir keklikle arkadaşlık etmeye başlamış olan Salman sürekli onunla vakit geçirir. Yakaladığı çekirgeleri ona yedirir ve onun büyümesinin her anına şahit olur. Keklik, Salman'ın her adımını takip etmeye başlamıştır. Fakat ikinci plana atılmış olan Salman, bütün öfkesini keklikten çıkarmaya başlar. Kekliği çeşitli hayvanlara yem etmek ister fakat bunu başaramaz. En sonunda masal gibi anlatılan bir yılanın yaşadığı yerdeki taş kekligi bağlar. Onun yılan tarafından yenilmesini ummaktadır. Fakat kekligin yılan tarafından yenilişi Salman'ın kabuslarına girmeye başlar. Kekliğin yılan tarafından yenilip yenilmediğini sürekli kontrol eder. Onu canlı bir şekilde karşısında gördükçe sinirlenir. En sonunda bu planından vazgeçer ve kekligi oradan alıp yanında götürür. Mustafa oyuncaklarıyla oynarken İsmail Ağa da onun yanında oturmaktadır. Konağın avlusunda kendinden geçmişcesine kekligiyle oynayan Salman, İsmail Ağa'nın ve Mustafa'nın kendisine baktıklarını görür. Kekliğini kucağına alan Salman onların gözü önünde onun boynunu koparır. Bu olaya şahit olan İsmail Ağa ve Mustafa nasıl tepki vereceklerini şaşırılmışlardır. İsmail Ağa'nın yüzündeki gülümseme donakalır ve Mustafa kafası gövdesinden ayrılmış olan keklige donuk gözlerle bakar. Onları derinden şaşırtmış olduğunu fark eden Salman, içten içe sevinmiştir.

Salman'ın Mustafa'ya Eziyet Etmesi ve İsmail Ağa'nın Koruyucusu Olması Zaman ilerledikçe Mustafa büyümüş ve korkulu gözlerle etrafında olan biten olayları izlemektedir. Çoğu zaman ya oyuncaklarıyla oynamaktadır ya da feryatlarıyla etrafı inleyen kırlangıç yavrularını izlemektedir. Doğumundan itibaren Mustafa'yla hiç konuşmamış olan Salman, onun yanına gelir ve onunla oyun oynamak istediğini söyler. Salman'la Mustafa at oyunu oynarlar, çiçek toplarlar ve kara yılan yakalarlar. Mustafa'nın her şeyden korktuğunu anlamış olan Salman ona eziyet etmeye başlar. Çünkü kimseye korkusundan bir şey söylemeyeceğini anlamıştır. Salman Mustafa'ya yılanları tutturur, önüne ölü böcekler ve salyangozlar atar. Salman Mustafa'yı, ona yaptıklarını İsmail Ağa'ya anlatmaması için korkutur. Salman Mustafa'yı, onu yılan kuyusuna ya da yarasalarla dolu Kayışkanat Mağarası'na atmakla korkutur. Salman tarafından sürekli korkutulan Mustafa hastalanır. Zero, Salman'ın gözlerindeki ışıktan Mustafa'ya kötü davrandığını anlamış fakat İsmail Ağa'ya bu düşüncesini söyleyememiştir. İyileşmesinin ardından Mustafa, Salman tarafından yeniden korkutulmak istenir. Fakat Mustafa Salman'ın üzerine atlar ve çıldırmaşcasına ona vurmaya başlar. Bu olay üzerine İsmail Ağa, Salman'ın Mustafa'ya bir şeyler yapmış olduğunu anlar. İsmail Ağa Salman'ı kenara çeker ve ona Mustafa'ya yaklaşmayı yasaklar. Yeniden kendi kabuğuna çekilen Salman uzun bir süre sonra İsmail Ağa'nın yanına gelir ve ondan atla silah ister. Salman dağdaki bütün kartalları vurmaya karar vermiştir. Salman tarafından tapılmışcasına sevildiğini bilen İsmail Ağa onu kıramaz. At ve silah alan Salman, dağ koyaklarındaki kartalları avlamaya başlar. Uzun bir uğraşın ardından konağa geri döner ve Zero'ya artık istediği gibi tavuk yetiştirebileceğini söyler. İsmail Ağa Salman'a sarılır ve onu kutlar. Kartal avının ardından Salman İsmail Ağa'ya, onun koruyuculuğunu yapmak istediğini söyler. Silah kullanmadaki yeteneğini ve cesaretini artık kanıtlamıştır. İsmail Ağa Salman'ın bu teklifinden dolayı çok mutlu olur ve onun koruyuculuğunu kabul eder. Köylülerden olan bir kız Osman tarafından dağa kaçırılmıştır. Osman'ın saklandığı mağarayı bulmuş olan Salman onu orada öldürür. Salman iyi bir koruyucu olacağını herkese kanıtlamıştır.

Çocukların Salman'dan Korkmaları ve Mustafa'nın Salman'ın Sırrını İfşa Etmesi Mustafa, koruyucuların görmediği bir pencereden dışarıya çıkar. Kuyuda saklanmış olan Kuş Memet'le buluştuktan sonra diğer çocukların yanına gider. Mustafa'nın arkadaşlarıyla paylaşacağı önemli bir sırrı vardır. Mustafa, Kuş Memet, Tırtıl Yusuf, Battal ve Nuri, toprağın içine yuva yapan yağmuncuk kuşlarını yakalayabilmek için plan yapmaktadırlar. Mavi kanatları ve kahverengi bir gövdesi olan yağmuncuk kuşu büyüleyici güzelliكتedir. Kumrular gibi çift halinde yaşamaktadırlar. Çocuklar ilk önce onları yuvalarının içinden almayı düşünürler. Fakat onların yuvalarını bozmanın günah olacağını akıl ettiklerinde bu fikirden vazgeçerler. Yuvaların ağzına torba açıp onların torbanın içine girmesine karar verirler. Birbirlerinin babalarını aşağılayan çocuklar kavgaya tutuştuklarında ileriden tüfeğini ve silahını kuşanmış olan Salman'ın gelmekte olduğu görülür. Ondan korkan çocuklar derhal çalılıkların arasına saklanırlar. Salman'ın mutlaka birisini öldüreceğinden oldukça emin olan çocuklar, ilk kurbanın kim olabileceğini düşünürler. Çocuklara göre İsmail Ağa ve Mustafa ilk sıradadırlar. Öfkeyle eve dönen

Mustafa, Salman'ın onun için yakalamış olduğu yağmuncuk kuşunu kafesinden çıkarıp serbest bırakır. Mustafa, boş kuş kafesini Salman'ın önüne atar. Salman İsmail Ağa'ya; "gördün mü?" dermişcesine bakar. Yapmış olduğu şeyden dolayı Salman'dan daha çok korkmaya başlamış olan Mustafa, ahırdan dışarıya çıkmaz olur. Salman'ın al taya neler yaptığını birisine anlatmamak için kendisini zor tutmaktadır. İsmail Ağa Mustafa'yı saklandığı yerden çıkarır. Çocuklar, birkaç gün daha kuş yakalamaya çalışırlar ve Mustafa, Kuş Memet'i kimsenin olmadığı bir köşeye çeker. Ona bir sırrının olduğunu söyler ve söylediklerini kimseye söylemeyeceği konusunda ona yemin ettirir. Mustafa, Salman'ın al tayla olan ilişkisini anlatır. Birlikte ahıra gidip Salman'ı izlemeye başlarlar. Fakat köyün bütün çocuklarının da Salman'ı gizlice izlediklerini fark ederler. Salman tarafından yakalanıp öldürüleceğini düşünen Mustafa, Kuş Memet'e sitem eder. Köylüler, Salman'ı İsmail Ağa'nın öz oğlu sanmaktadırlar. Dedikodulara göre Salman, İsmail Ağa'nın Zero'dan önce evlendiği bir kadından olmuştur. Aile Mustafa'ya, Salman'ın çalılar üzerinde ölmek üzereyken bulunduğunu söylemiştir. Salman'ın öz kardeşi olduğunu duyan Mustafa sevinçten deliye döner. Salman'ın öz kardeşi olduğunu düşünerek onun tarafından öldürülmeyeceğinden emin olur. Mustafa ve Kuş Memet ikilisi, Salman'ı dikizleyen çocukları dövmeye başlarlar ve Salman'ın kimseyi öldürmeyeceğini söylerler. Kısa bir süre sonra Salman'ın kimseyi öldürmeyeceğine herkes ikna olur. Fakat onun bakışlarına defalarca şahit olmuş olan çocuklar kendilerini kandırmaya çalıştıklarını anlarlar.

Halil'in Çukurova'ya İnmesi ve Memik Ağa'nın Yanında Çalışması Bir dağ köyü olan Doruk köyünde yaşayan Halil, yaz mevsiminin gelmesiyle birlikte Çukurova'ya inip çalışmak ister. Köyün genç delikanlıları için Çukurova'ya inmek, savaşa gitmek kadar önemli bir sınavdır. Büyükannesi Anşaca ve annesi Döndülü'yle vedalaşan Halil, Çukurova'ya inen kabileyle yola koyulur. Sevgilisi İpekçe'yi de gitmeden önce son bir kez gören Halil, Çukurova'da çok çalışıp başlık parasını toplayacağını ve döndüğünde evleneceklerini söyler. Sevgililer birbirlerinden ayrılmakta zorlanırlar fakat Halil, diğerleriyle birlikte yola devam etmek zorundadır. Uzun bir yolculuğun ardından Çukurova'ya varılır. İlk olarak bir adamın tarlasında bir ay kadar ekin biçerler. Ardından yirmi gün boyunca harman savururlar. Temmuz ayının sıcaklarıyla birlikte sıtma hastalarında artış görülür ve her yer sivrisineklerle dolar. Ağustos ayı geldiğinde Halil, birkaç arkadaşıyla birlikte çeltik tarlası bekçiliği yapmaya başlar. Çeltik tarlaları Kadırlı'den Kozan'a kadar uzanmaktadır. Tarlaları yaban domuzlarından korumak en önemli amaçtır. Bölgede bulunan yaban domuzu nüfusu, ölümlerinden tepeler oluşacak kadar fazladır. Kartallar onları yiyip bitirmekte zorlanırlar. Sıtmaya yakalanan Halil, belirli aralıklarla nöbetler geçirmektedir. Ağa hastalara sulfata ilacı verir. Hastalığa iyi gelen tek ilaç odur. Halil, her titreme nöbeti geçirişinde, kendisine gelir gelmez köyüne geri döneceğini söyler fakat nöbet geçtikten sonra geçim sıkıntısı baskın gelir ve biraz daha kalıp para biriktirmeye karar verir. En sonunda bir grup arkadaşıyla birlikte köye dönmeye karar veren Halil, onlarla birlikte yola çıkar. Fakat Halil'in karşısına çıkan Dursun, Memik Ağa'yı över ve onun tarlasında çalışacağını söyler. Köye gitmekle tarlada çalışmak arasında ikilem yaşayan Halil, en sonunda Dursun'la gitmeye karar verir. Memik Ağa'yla tanışan Halil, tutumu ve davranışları nedeniyle onu sever. İlk olarak Halil, Köse Şahin'le Arap'ın kök sökme yöntemlerini gözlemler. Bir süre sonra işe koyulan Halil, kısa sürede en iyi kök sökücü olur. Kazanacağı parayla bir ev, çift sürmek için köten almak ve annesiyle İpekçe'yi rahat ettirmek istemektedir. Herkesten fazla çalışan Halil, ücretlerin daha adil bir şekilde verilmesi için Memik Ağa'yla görüşür. Halil, çok çalışan diğer arkadaşlarının da hakkını savunur. Memik Ağa Halil'e hak verir ve onlara dönüm başına para vereceğini söyler. Halil Memik Ağa'nın önerisinden memnun bir şekilde oradan ayrılır.

İkilinin Kök Sökücülükte Altı Yılı Doldurmaları ve Köyelerine Dönmek İstemeleri Köse Şahin'le yakın arkadaş olmuş olan Halil, onunla birlikte sıra hasreti çekmektedir. Köyelerine dönecekleri günü sabırsızlıkla beklemektedirler. Sıtmaya yakalanmış olan Köse Şahin'le Halil ilgilenir. Köse Şahin, kısa bir süre sonra iyileşir. Herkesten çok çalışarak birikim yapmış olan ikili Kurban Bayramını beklemektedir. Kurban Bayramının gelmesiyle birlikte köyelerine dönmeye karar verirler. İkili, birikmiş olan paralarını almak için Memik Ağa'nın yanına gider. Memik Ağa onlara kasabaya gitmeden önce paralarını vermek ister. Fakat Halil kasabadan döndükten sonra parasını alacağını söyler. Köse Şahin ve Halil kasabaya giderler. Tıraş olurlar, kebab yerler ve kahvede çay içtikten sonra geri dönerler. Bir süre daha çalışıp köyüne zengin birisi olarak dönmek isteyen Halil, Köse Şahin'i kalması için ikna etmeye çalışır. Uzun uğraşlar sonunda Halil Köse Şahin'i kalmaya ikna eder. Köyelerine dönmeyi her yıl aynı şekilde ertelemiş olan ikili tarlada altıncı yıllarını doldururlar. Artık köyelerini iyice özlemişlerdir fakat annesinin ölmüş olmasından ve İpekçe'nin başkasıyla evlenmiş olmasından korkan Halil, Çukurova'ya inen bir köylüsünden haber almak ister. Halil'le Köse Şahin, Doruk köyünden Çukurova'ya inmiş olan Duranca'yla konuşurlar. Duranca Halil'e müjdeli haberler verir. Annesi hayattadır ve İpekçe onu beklemektedir. Artık hiç vakit kaybetmeden köyelerine dönmek isteyen Halil ve

Köse Şahin, Memik Ağa'nın yanına giderler. İkili bugüne kadar kazandıkları parayı ister. Memik Ağa onlara kasabada harçayacakları kadar para verir. İkili geri döndüğünde yeniden konuşacaklarını söyler. Köse Şahin, Halil ve Duranca kasabaya gidip hazırlık yaparlar. Halil Duranca'ya yüklü miktarda para verip köye haber ulaştırmasını ister. Köse Şahin ve Halil ikilisi, Memik Ağa'nın yanına dönüp yeniden paralarını isterler.

Memik Ağa'nın İkilinin Ücretini Vermemesi Memik Ağa'nın tutmuş olduğu hesap defterine göre ikilinin Memik Ağa'dan alacağı olmadığı gibi ona borçları olduğu ortaya çıkar. Yediklerinin, içtiklerinin ve giydiklerinin onların bütün birikimlerini bitirmiş olduğunu söyler. Cınnet noktasına gelmiş bir halde taşın üstüne oturan ikili Düldül Dağı'na bakar. Dağ ışıl ışıl parlıyor ve onları çağırıyordu. Yapılması gereken şey aşıkardır. Halil Memik Ağa'yla son bir defa daha konuşur ve onun öfkeli sesi iliklere işler. Memik Ağa onların parasını vermemekte ısrarcıdır. Halil Memik Ağa'ya "sen bilirsin" der ve orayı terk eder. Memik Ağa adamlarına onları bulup öldürmelerini emreder.

Köylülerin Dedikoduları ve Salman Korkusunun Derinleşmesi İsmail Ağa'nın satın almış olduğu fayton, nehirden salla geçirilerek köye getirilir. Faytonu gören aile sevinçten çılgına döner. Süllü, yeni faytonla İsmail Ağa'yı ve Mustafa'yı gezdirir. İlk defa faytona binmiş olan Mustafa, hevesini alana kadar günlerce faytona biner. Mustafa Süllü'ye Salman'dan ne kadar korktuğunu ve onun babasını öldüreceğini söyler. Süllü Mustafa'ya, böylesi bir zavallının gücünün ancak garip kartallara yeteceğini ve korkmaması gerektiğini söyler. İsmail Ağa, iş için Adana'ya ve Mersin'e giderken yanında Salman'ı da götürmeye başlar. Babasının çıktığı her yolculukta Mustafa endişe içinde kalır ve geceleri uyuyamaz olur. Fakat İsmail Ağa çıktığı her yolculuktan sağ salım geri döner. Bu yolculuklar sayesinde Salman'ın neşesi yerine gelmiştir. Taparcasına sevdiği babasıyla vakit geçirmek onu mest etmiştir. Köylüler arasında Salman'ın İsmail Ağa'nın öz oğlu olduğu ve annesinin İsmail Ağa tarafından öldürüldüğü konuşulmaktadır. Aynı zamanda İsmail Ağa'nın Ermeni Onnik sayesinde Körmez hüyüğünde bulunduğu hazineyle zenginleştiği konuşulur. Dedikodulara göre İsmail Ağa, hüyükteki yılanlardan kurtulmak için Onnik'in tavsiyesi üzerine Salman'ın annesini öldürmüş ve yılanları uzaklaştırmak için kanını oraya akıtmıştır. İnanca göre yılanlar kadın kanından kaçmaktadırlar. Ayrıca Arif Saim Bey'in Salman'a İsmail Ağa'yı öldürteceği ve onun bütün malını eline geçireceği de konuşulmaktadır. İsmail Ağa ve ailesi köylülerin dedikodularından habersizdirler. Mustafa'nın şerefine İsmail Ağa, her sene kurban kestirmektedir. Konağında büyük bir şölen düzenler ve herkes katılır. Kutlamada yalnızca Salman görünmez. Mustafa Salman'ı ahırda gözyaşları içinde kalmış bir vaziyette bulur. Bir süre birbirleriyle bakışlar ve Salman ahırı terk eder. Mustafa'nın Salman korkusu iyice derinleşmiştir. Onun çılgın bakışları içine işlemiştir.

Köylülerin Kıskançlığı ve Çıkardıkları Dedikodular Aralarında çeşitli konular üzerine konuşan köylüler Salman'ın durumuna acımaktadırlar. Salman'ın annesinin İsmail Ağa tarafından bir adama bin altın karşılığında satıldığı söylenir. Altınları alan İsmail Ağa eşinin geri döneceğinden emin olduğu için bu anlaşmaya razı olmuştur. Fakat aradan on gün geçmiş olmasına rağmen eşi geri dönmeyince Haşmet Bey'e gidip hem onu hem de kadını satın alan adamı öldürmüştür. Arif Saim Bey ve İsmail Ağa'yla ilgili çıkan dedikoduların Mustafa Kemal Paşa'ya ulaştığı ve bundan dolayı İsmail Ağa'nın Arif Saim Bey tarafından çağırıldığı düşünülmektedir. İsmail Ağa gittiği her yerden Mustafa'ya çeşitli hediyeler getirir. Bu durum da köylüler arasında kıskançlık konusu olur. Oğluna cami şeklinde bir şeker getirmiş ve köylü çocuklar onu yakalayarak bitirmişlerdir. Onun gerçek bir cami olduğunu sanan köylüler, İsmail Ağa'nın bütün camileri çocuklara yalatarak ortadan kaldıracığını söylerler. At satışı sırasında İsmail Ağa, al tayı da satmıştır. Köylüler İsmail Ağa'nın Salman'ı bu şekilde cezalandırdığını düşünürler. Onlara göre al tayla Salman birbirlerine aşıkırlar. Evlenme çağına gelmiş olan Salman'a münasip bir kız bulunmadığı için onun atla ilişki yaşadığı düşünülür. Köyde atlarla ilişkiye girmeyen erkek yoktur.

Salman'ın Köye Kurşun Yağdırması Üzerine Çocukların Saklanmaları ve Geri Dönmeleri Salman, al tayın satılmasının ardından çılgına dönmüştür. İsmail Ağa'nın Adana'ya gitmiş olmasını fırsat bilerek gece yarısından sabaha kadar köye kurşun yağdırır. Salman'dan saklanmış olan Mustafa, diğer çocuklarla birlikte içi hayvan kemikleriyle dolu bir çukura girmiştir. Günün aydınlanmasıyla birlikte ırmaktaki tarcılar görülür. Mustafa ve Kuş Memet sala binerek köyden kaçmaya karar verirler. Tarcı Hacı Hasan'ı çeşitli yalanlarla kandırmayı başaran Mustafa, Kuş Memet'le birlikte sala biner ve ırmaktaki yolculukları başlar. Mustafa Hacı Hasan'a babasının çiftliğine gittiğini söyler. Mustafa'dan çok iyilik görmüş olan Hacı Hasan, uzun zamandır onu gezdirmek istemiştir. Onları kasabaya götürecektir. Ertesi gün Adana'dan eve dönen İsmail Ağa, Salman'ın neler yaptığını öğrenmiştir. Fakat Mustafa'nın dün geceden beri kayıp olduğunu Zero'dan öğrenir. Salman'ı

nazik bir dille sorguya çeken İsmail Ağa, ona neden köyü kurşunladığını ve Mustafa'nın nerede olduğunu sorar. Salman, kararlı ve öfkeli bir duruşla İsmail Ağa'nın sorduğu hiçbir soruya cevap vermez. Sorduğu hiçbir soruya cevap alamamış olan İsmail Ağa, Salman'ı koruyuculuktan alır ve bütün silahlarını teslim etmesini söyler. Salman derin bir sinirsel çalkantıyla oradan ayrılır ve kayıplara karışır. Köylüler kayıp çocukları aramaya başlamış ve onları bulamadıkça Salman'la İsmail Ağa'ya olan öfkeleri artmıştır. Günlerce süren bir arayışın ardından umutlar tam tükenmişken Mustafa ve Kuş Memet haricinde bütün çocuklar evlerine dönerler. İsmail Ağa çocukları tehdit ederek, tatlı dille konuşarak ve para teklif ederek saklandıkları yeri öğrenmeye çalışır. Fakat çocuklar hiç kimseye saklandıkları yeri söylemezler. Salman'ın Mustafa'yla Kuş Memet'i taşa bağlayıp ırmağa attığı söylentileri dolanmaya başlar. Çocukların kayıp oldukları haberi Ankara'ya kadar ulaşır ve kasabaya gelen Arif Saim Bey, çocukların her yerde aranıp bulunmaları için kolluk kuvvetleri emir verir. Bir gün atı üzerinde köye giren Hacı Hasan, Mustafa'yla Kuş Memet'i yanında getirmiştir. Çocukların dönmüş olmaları şerefine İsmail Ağa kutlama düzenler ve kurbanlar kestirir. Mustafa'nın dönmesinin ardından kısa bir süre sonra Salman da ortaya çıkar. Fakat yüzü tamamen donuklaşmış ve ölü gibi dolaşmaktadır. Salman'dan özür dileyen İsmail Ağa, ona eski görevini vermek ister. Fakat Salman artık koruyuculuk yapmak istemediğini söyler ve gözyaşları içinde oradan ayrılır. İsmail Ağa Salman'ı çok kırmış olduğunu fark etmiş ve onun gönlünü almak için elinden geleni yapmaya karar vermiştir.

Halil'in İpekçe'yle Evlenmesi ve Memik Ağa'yı Öldürmesi Bir gün Halil'le Köse Şahin, İsmail Ağa'nın evine gelirler. İsmail Ağa onları karşılar ve birlikte sohbet etmeye başlarlar. Halil İsmail Ağa'ya, Memik Ağa'yla aralarında geçmiş olan olayı ve bütün hikayesini anlatır. İsmail Ağa Halil'i hiç bu kadar neşeli görmemiştir. Onun kişiliğindeki değişimi ve ne yapmak istediğini anlamıştır. İsmail Ağa Halil'i almış olduğu karardan vazgeçirmeye çalışır fakat Halil onu duymazlıktan gelir. Halil'i vazgeçiremeyeceğini anlayan İsmail Ağa, onu ikna etmeye çalışmaktan vazgeçer. Halil İsmail Ağa'dan borç olarak bin dört yüz üç lira ister. İsmail Ağa hiç düşünmeden ona istediği kadar para verir ve ardından Halil oradan ayrılır. Halil ve Köse Şahin kasabaya inip alışveriş yapıp karınlarını doyurduktan sonra Düldül Dağı'nı tırmanmaya başlarlar. Köyüne varan Halil evine gelir. Annesi onu ilk gördüğünde tanıyamaz fakat bir süre sonra karşısındaki kişinin Halil olduğunu anlar. Annesi İpekçe'yi alıp eve getirir. Sevgililerin heyecandan dizlerinin bağı çözülür. Halil İpekçe'ye neler yaşadığını teker teker anlatır ve yapmaya karar verdiği şeyi ona söyler. İpekçe Halil'e hak verir ve yapması gerekeni yapmasını söyler. Sevdalılar o gece birbirlerinin olurlar ve bu şekilde kendilerini evlenmiş kabul ederler. Ardından kasabaya inen Halil ve Köse Şahin ikilisi, Kürt Hamza'dan silah ve cephanе alır. Asarkaya kayalıklarında ateş talimi yaptıktan sonra Salih Ağa'nın evini basarlar. Halil ondan üç bin lira ister. Salih Ağa bölgenin en zengin kişisidir ve daha önce onu soymaya hiç kimse cesaret edememiştir. Halil'in kararlı ve öfkeli bakışlarını gören Salih Ağa, istenilen üç bin lirayı verir. Salih Ağa ikiliyi eşkıyalıktan vazgeçirmeye çalışır. Bunun için gerekirse daha fazla para verebileceğini söyler. Halil Salih Ağa'ya artık geri dönüş olmadığını söyledikten sonra konaktan ayrılır. Salih Ağa onların ardından adamlarını göndermez. Zira Salih Ağa'ya göre onlar çoktan ölmüşlerdir ve ölmüş olan birisinin yeniden öldürülemediğini söyler. Doğruca Memik Ağa'nın evine gelirler. Ahırdan paçavra ve gaz alınır. Bir süre oturup kendilerini toparlamalarının ardından Memik Ağa'ya teslim ol çağrısı yapılır. Konaktan Halil'e ve Köse Şahin'e kurşun sıkılmaya başlanır. Köse Şahin gaza bulduğu paçavraları evin çeşitli noktalarına yerleştirdikten sonra ateşe verir. Halil evin önünden, Köse Şahin de arkasından çıkan herkesi vurur. Arap teslim olmak ister fakat Halil onu vurur. Dut ağacına sarılan Arap, ağacın alev almasıyla birlikte yanar. En sonunda Memik Ağa teslim olur. Halil'in kendisine doğru yaklaştığını görünce silahına davranır fakat kurşunlardan kaçmayı başaran Halil, Memik Ağa'yı vurarak öldürür. Halil Köse Şahin'e, Memik Ağa'nın oğlu Muslu'nun kaçmasına izin verdiği için kızar. Jandarmalar gelmeden önce oradan ayrılmaya karar verirler. Birçok köylü olaya canlı olarak tanık olmuşlardır.

Çıkan Dedikoduları Duyan Arif Saim Bey'in İsmail Ağa'dan Şüphelenmesi Köyün içinde ölü gibi dolaşmakta olan Salman, köylülerin gözlerinin içine bakarak konuşacak birilerini aradığını belli etmek ister. Salman, köylülerin İsmail Ağa ve kendisiyle ilgili söyledikleri her şeyi duyar. Annesinin İsmail Ağa tarafından nasıl öldürüldüğünü farklı şekillerde defalarca dinlemiştir. Köylüler bazı gerçek olayları hayallerle sentezleyerek anlatmaktadırlar. Çoğu söylentiye göre İsmail Ağa, Salman'ın annesini kıskançlıktan dolayı öldürmüştür. Bunun haricinde köylüler, İsmail Ağa'nın Arif Saim Bey'in kuyusunu kazdığına yönelik birçok söylenti çıkarırlar. İsmail Ağa'nın Arif Saim Bey'in çiftliklerinde gözü olduğu, onu Mustafa Kemal Paşa'nın gözünden düşürüp onun yerini alacağı, hatta Arif Saim Bey'i öldürteceği söylenmektedir. Bu dedikoduları Arif Saim Bey de duymaktadır. Arif Saim Bey İsmail Ağa'ya güvenmektedir fakat hayatı boyunca birçok zorlukla mücadele etmiş olduğu için insanlardan

kolayca şüphelenmektedir. Duymuş olduğu söylentiler karşısında Arif Saim Bey, İsmail Ağa'ya güvenip güvenmemesi konusunda kararsız kalmıştır.

Salman'ın Geçmişi ve Dal Emine'ye Olan Hayranlığı Salman'ın köyde konuşabildiği tek kişi Cennet Karı'dır. Cennet Karı Salman'a rüyalarında sürekli olarak annesini gördüğünü ve onun İsmail Ağa tarafından öldürüldüğünü anlatır. Cennet Karı da Zeynep'in (Salman'ın annesi) kıskançlıktan dolayı öldürüldüğünü söylemektedir. Fakat Salman gerçekleri bilmektedir. Bir gün öz babası, kafasını keserek annesini öldürmüştü ve atına binip ortadan kaybolmuştur. Kimsesiz ve çaresiz bir halde köyden köye dolanan Salman, bir gün bir köpek sürüsüyle karşılaşır. Salman onların arasına karışır ve onlarla dost olur. Daha sonra bir grup çocukla karşılaşan Salman, onlarla birlikte bir çete kurar ve köpekleri de kullanarak köyleri yağmalamaya başlar. İsmail Ağa tarafından çalıllıkların arasında ölmek üzereyken bulunana kadar hayatı bu şekilde devam etmiştir. Salman İsmail Ağa'ya başından geçenleri anlatmayı çok istemiştir. Fakat onun nasıl tepki vereceğini kestiremediği için macerasını kimseye anlatamamıştır. Cennet Karı Salman'ın annesini Dal Emine'ye benzetmektedir. Salman, annesini tam olarak hatırlamıyor olsa da Cennet Karı'ya hak verir. İsmail Ağa'ya aşık olmuş olan Dal Emine ona evlenme teklif etmiş fakat İsmail Ağa onun teklifini kabul etmemiştir. Dal Emine'yi her görüşen şehvet duygusu kabaran ve cinsel dürtülerine hakim olamayan Salman, onun evine gider. Dal Emine Salman'a anne şefkatiyle yaklaşan tek kişidir. Fakat Salman, Dal Emine'yi düşündüğünde bile cinsel arzularına hakim olamaz. Dal Emine'nin evine giden Salman, o gece kadınla birlikte olur. İlerleyen günlerde de devam olarak ilişkiye girerler.

Salman'ın İsmail Ağa'yı Öldürmesi İsmail Ağa Salman'a silahlarını geri verir ve kendisini affettirmek için Arif Saim Bey'le aldıkları Panosyan'ın çiftliğinde onu görevlendirir. Salman'la Dal Emine düzenli olarak görüşüp ilişkiye girmeye devam ederler. Fakat babasından uzak kalmış olan Salman, onun öldürüleceğini düşünmektedir. Salman, çiftlikte çalışan Müslüm Ağa'ya sürekli olarak babasının öldürüleceğini söyler. Bir gün, İsmail Ağa tarafından öldürülebileceğini düşünen Arif Saim Bey, Salman'ı çiftlikten arabasıyla alır ve üç gün sonra onu geri getirir. Geri dönmesinin ardından Salman hiç kimseyle konuşmaz olur ve etrafta ölü gibi dolaşmaktadır. En sonunda İsmail Ağa'yı kayalıklarda hançerleyerek öldüren Salman, oradan kaçarak uzaklaşır.

Temalar

Gelenek Doğu Anadolu bölgesinde yaşayan halk, çeşitli etnik kökenlere ve inanışlara mensup olan topluluklardan oluşmaktadır. Bölgede Türkler, Kürtler, Ermeniler, Araplar, Çerkesler ve Yezidiler gibi birçok farklı kültüre mensup olan insanlar yaşamaktadırlar. Yerel halk genel olarak inançlıdır ve adetlerine sadıktır. İsmail Ağa sevinç duyduğu her olaydan sonra kurban kestirir. Van'da Ermenilerle birlikte yaşamış olan Kürtler, birbirlerinin inançlarına ve geleneklerine devamlı olarak saygı göstermişlerdir. Ermeniler Kürtlerin kültürlerinin bir parçası oldukları gibi Kürtler de Ermenilerin kutlamaları ve bayramlarına katılmışlardır. Anadolu'da yaşamış eski medeniyetlerden kalan tarihi eserlere sürekli olarak değinilir. Bölgede yaşayan insanlar birbirinden farklı dilleri konuşabilmektedirler. Türkçe, Kürtçe, Ermenice, Arapça, Çerkesçe, Süryanice hatta daha önce hiç duyulmamış diller bile bölge halkı tarafından konuşulmaktadır. Kemal, özellikle Çukurova'da geçen eserlerinde bölge halkının kültürleri üzerinde mutlaka durmaktadır.

İntikam Eserde bir yan anlatı şeklinde işlenmiş olan Zalımoğlu Halil'in öyküsündeki ana tema intikamdır. Bir dağ köyü olan Doruk köyünden Çukurova'ya başlık parası biriktirmek için inmiş olan Halil, Memik Ağa'nın toprağında kök sökücü olarak altı yıldan fazla bir süre çalışır. Köyüne dönmek istediğinde birikmiş olan parasını ağadan ister. Fakat Memik Ağa Halil'e kendisinden bir alacağı olmadığı gibi kendisine borçlu olduğunu söyler. Bunun üzerine Halil, dostu Köse Şahin'le birlikte silahlanıp Memik Ağa'nın konağını basar. Memik Ağa'nın oğlu Muslu haricinde konakta yaşayan herkes öldürülür. Altı yıllık emeklerinin karşılığını alamamış olan Halil ve Köse Şahin ikilisi, Memik Ağa'dan bu şekilde intikamlarını almış olurlar.

Aile Anlatıyı oluşturan temel olay örgüsü İsmail Ağa ve ailesine odaklıdır. 1905 yılında yaşanan Sarıkamış faciasının ardından aile, Rus istilasından korkulduğu için Van'dan Çukurova'ya göç eder. İsmail Ağa annesini bir buçuk ay boyunca sırtında taşır. Gavur Dağları'na sığınmış olan aile bir buçuk yıl boyunca açlık ve yoklukla mücadele eder. Haşmet Bey'in yönlendirmesiyle Arif Bey'e giderler ve bir dağ köyüne iskan edilirler. Yolculuk sırasında Salman adını verdikleri bir çocuğu ölmek üzereyken bulurlar ve onu evlat edinirler. İsmail Ağa tanışmış olduğu insanlar ve kurduğu bağlantılar sayesinde zenginleşir. Salman'ı çok sever ve onu el üstünde tutar. Fakat Zero ve İsmail Ağa çiftinin

Mustafa adını verdikleri bir çocuklarının olmasının ardından Salman ikinci planda kalır. Aile bir yandan Salman'ın haşarlıklarıyla uğraşırken diğer yandan köylülerin kıskançlığına maruz kalırlar. Anlatıyı oluşturan temel olaylar Yaşar Kemal ve ailesi tarafından bizzat yaşanmıştır. Fakat yazar yaşanmış olayları romanlaştırmış olduğu için eser, özkurmaca roman niteliği taşımaktadır.

Aşk İpekçe'yle evlenebilmek için Çukurova'ya gidip başlık parası biriktirmek isteyen Halil, Memik Ağa'nın yanında çalışmaya başladıktan sonra zengin bir insan olarak köyüne dönmek ve ailesiyle sevgilisini rahat ettirmek ister. Fakat altı yıldan fazla süren bir çalışma maratonunun ardından Halil, İpekçe'nin başka birisiyle evlenmiş olmasından korkar. Bu korkusuyla yüzleşmekten çekindiği için köyüne geri dönmeye cesaret edemez. Zira İpekçe'nin başka birisiyle evlenmiş olmasına katlanamayacağını farkındadır. Fakat köylüsü olan Duranca'dan almış olduğu müjdeli haberlerin ardından köyüne dönmek ister. Memik Ağa'da birikmiş olan parasıyla İpekçe'yi sultanlar gibi yaşatmayı planlar. Fakat Memik Ağa'dan parasını alamamış bir şekilde köyüne dönen Halil, İpekçe'ye, Memik Ağa'yı öldüreceğini söyler. İpekçe ona hak verir ve ayrılmadan önce ilişkiye girerek birbirlerinin olurlar. İsmail Ağa ile Zero'nun aşk ilişkisi de vefa ve fedakarlık üzerine kuruludur. Sevgililer karşılaştıkları her zorlukta birbirlerine destek olurlar. İsmail Ağa Zero'ya duyduğu aşktan dolayı Dal Emine'nin evlenme teklifini reddetmiştir. Zero İsmail Ağa'ya onunla evlenebileceğini söylemiş olsa da İsmail Ağa bu öneriyi kabul etmemiştir.

Açgözlülük Kemal'in Çukurova'da geçen bütün romanlarında olduğu gibi söz konusu edilen eserde de açgözlü ağa tiplerini yer almaktadır. Sermaye sahibi olan ağalar, Ermenilerden kalan çiftlikleri ve toprakları tapu memurlarıyla anlaşarak ucuz fiyattan kendilerine ihale ettirmektedirler. Memik Ağa sahip olmuş olduğu çiftliği bu şekilde elde etmiş ve dağlardan gelen ırgatlara karın tokluğuna kök söktürücülük yaptırarak topraklarını genişletmektedir. Kendisine altı yıldan fazla bir süre hizmet etmiş olan Halil'e birikmiş olan ücretini vermediği gibi onu borçlu göstermiştir. Ağalardan para istemek onlardan canlarını istemekten daha kötüdür. Mazlum ırgatları sömürerek zenginliğine zenginlik katmaya çalışan Memik Ağa, açgözlülüğünün bedelini ödürülerek öder.

Şehvet Anlatı boyunca üzerinde en çok durulan konulardan biri, Salman'ın al tayla yaşamış olduğu sapkın ilişkidir. Küçüklüğünde yaşamış olduğu travmalar ve kimsesizliğinden dolayı Salman, al tayla derin bir duygusal bağ kurmuştur. Mustafa Salman'ı al tayı cinsel olarak istismar ederken defalarca gözetlemiştir. Bundan dolayı Mustafa, Salman'la al tay arasındaki ilişki üzerine derin düşüncelere kapılmıştır. Onların cinsel birleşmelerine tanık olan Mustafa da şehvet duygusuna kapılarak tahrik olur. Al tay da Salman'ın ona yaptıklarından hoşlanıyor gibi görünmektedir. Zoofilik eğilimler gösteren Salman, duygusal boşluğunu al tayla gideriyor gibidir. Al taya kötü davranmaz ve onun satılmasından büyük bir üzüntü duyar. Al tayın satılmasının ardından şehvet duygusunu Dal Emine'ye yönlendiren Salman, onunla düzenli olarak cinsel ilişkiye girmeye başlar. Şehvet duygusunun ve libidonun insan davranışlarındaki farklı tezahürleri eser boyunca ele alınır.

Ötekileşme Annesi, babası tarafından öldürüldükten kimsesiz kalmış olan Salman, rüzgar kendisini nereye götürürse oraya savrulmuştur. Roman serisinin adının *Kimsecik* olmasının sebebi de Salman karakterinden kaynaklanıyor olabilir. Küçüklüğünden itibaren yaşadığı travmalar nedeniyle sadist eğilimler göstermeye başlamış olan karakter devamlı olarak hayatta kalma mücadelesi vermiştir. Sürekli olarak hayatın acımasız ve vahşi yüzünü görmüş olan Salman da katılmış ve başkaları tarafından korkulan bir kişilik olmuştur. İsmail Ağa tarafından evlat edinildikten sonra yaşadıkları köyün yerli halkı tarafından devamlı olarak dışlanır. Karakterler onun bakışlarından ve davranışlarından sürekli olarak korkmaktadır. Köyün çocukları ondan kaçarlara ve köylüler onunla konuşmazlar. Dışlanmış ve ötekileştirilmiş olan Salman, benliğindeki duygusal boşlukları şiddet ve şehvetle doldurmaya çalışır. Bunun haricinde kendisine sahip çıkan İsmail Ağa'yı taparcasına sever ve onu herkesten kıskanır.

Kıskançlık İsmail Ağa ve Zero çiftinin, Mustafa adını verdikleri çocukları doğduktan sonra Salman ikinci planda kalır. İsmail Ağa'yı her şeyden çok seven Salman, onu Mustafa'dan kıskanır ve küçük çocuğa eziyet etmeye başlar. Gün geçtikte büyüyen Mustafa Salman'ın bu kıskançlığını fark eder ve bu durumu pek önemsemiyormuş gibi görünür. Zira Mustafa İsmail Ağa'nın öz çocuğudur ve Salman'ı gözden çıkarılabilen bir yandaşma olarak görmektedir. Her geçen gün İsmail Ağa'yla Mustafa'nın daha çok yakınlaştıklarını izleyen Salman, derin sinirsel buhranlar geçirir. Mustafa Salman tarafından öldürülmekten ya da onun İsmail Ağa'yı öldürmesinden korkmaktadır. Bunun haricinde, tanıştığı kişiler ve kurduğu bağlantılar sayesinde kısa sürede zenginleşmiş olan İsmail Ağa, köylüler tarafından kıskanılır. Onun bir hazine bularak zenginleştiği ve Salman'ın annesini öldürdüğü dedikoduları her

yere yayılır. İş ortağı olan Arif Saim Bey'in kariyerini bitirmek hatta onu öldürmek istediği bile söylenir. Aslında köylüler bütün gerçekleri biliyor olsalar da benzer dedikoduları sürekli çıkarırlar ve kendi aralarında bu konular üzerine konuşurlar. İsmail Ağa onlara her zaman yardım elini uzatmış olsa da köylülerin yalan söylemelerinden bir türlü kurtulamamıştır.

Kişi İncelemesi

İsmail Ağa (Uyumlu – Mantıklı)

Karakter Esrük Dağı'nın eteklerindeki bir köyde dünyaya gelmiş olan erkek karakter beyin yeğenidir. Rüştüde eğitim almış ve kuzeni Hüseyin Bey'le birlikte İstanbul'a gitmiştir. Zero'yla evlenmiş ve yatalak olan annesine bakmaktadır. Hüseyin Bey'le İstanbul'da sıkı dost olmuşlardır ve köylerinde avladıkları ceylanların etlerini köylülere dağıtmışlardır. Bölgede yaşayan Ermenileri sever ve Onnik'le sıkı dostlardır. Onnik'i öldürmek isteyen Kel Rıza'ya engel olmuştur. Rus işgali nedeniyle köyün boşaltılması gerekince annesini sırtında taşıyan İsmail Ağa Çukurova'ya gelir. Oldukça dostane, yardımsever, dürüst ve mert bir kişiliğe sahip olduğu için başkaları tarafından sevilir ve saygı görür. Çalılıkların arasında bulunduğu Salman'ı evlat edinir ve onu öz oğlundan ayırmaz. Güvenilir kişiliği sayesinde Haşmet Bey ve Arif Saim Bey gibi kişilerle iş ortağı olur. Ankara'da tanışmış olduğu nüfuslu kişiler sayesinde göç ettiği köyün en saygın ismi haline gelir. Sürekli çalışır ve ailesiyle ilgilenir. Kendisinden yardım isteyen hiç kimseyi geri çevirmez. İnançlarına, geleneklerine ve ailesine oldukça bağlıdır. Zekası ve azmi sayesinde kısa sürede zenginleşmiş ve sahip olduğu araziye genişletmiştir. Anlatı boyunca İsmail Ağa'yı rahatsız eden en önemli konular Salman'ın dengesiz davranışları ve köylülerin dedikodularıdır. Öz oğlu Mustafa'yla Salman arasında bir denge sağlamakta zorlanır. Köylüleri için elinden gelen her şeyi yapıyor olsa da onların çeşitli dedikodular çıkarmalarına engel olamaz. Kişilik özellikleri bakımından İsmail Ağa; uzlaşmacı, katılımcı, dostane, yardımsever, kibar, cömert, güvenilir, hoşgörülü, sadık, dürüst, sorumlu, ciddi, kararlı, kontrollü, dikkatli, sakin, mutlu, iyimser, cesur ve tatminkar bir karakterdir.

ÖRNEK ANILAR

Endişeli Genel olarak sakin ve özgüvenli bir kişiliğe sahip olan İsmail Ağa, Salman'ın tavırlarından ve bakışlarından endişelenmektedir: "Bu kocaman babası var ya, herkes onu hiç korkmaz sanıyordu ya, Mustafa biliyordu ki o da çok korkuyordu. Babası ne zaman korkmuşsa, Mustafanın da yüreğine bir koskocaman korku gelip saplanıyordu. O ne zaman korksa yüzünden, ellerinden, gözlerinden bir gölge geçiyor, bu gölge de anında Mustafayı ürpertiyordu".

İlgili İsmail Ağa eşiyile ve çocuklarıyla daima ilgilenir: "İsmail Ağa oğluna en güzel rugan kundurasını, ütülü ak çizgili mavi pantolonunu, ipek gömleğini giydirdi, gömlek tiril tiril ak bir Bursa ipeklisiydi, onu elinden tutup köyün yukarısına Kısık gediğe, kale boynuna doğru yürüdüler, uzun büyük kayalığın gölgesine geldiler".

İnançlı İsmail Ağa beş vakit namaz kılar ve inançlarıyla geleneklerine oldukça sadıktır: "İsmail Ağa namazını bitirdi, ellerini göğe açıp, ağzı kıpır kıpır duasını topladı, üstünü çırparak dimdik, upuzun ayağa kalktı, Mustafaya bir göz attı..."

Eğitimi Öğrenim görmüş bir karakter olması sayesinde dünyaya daha olumlu ve bütüncül bir gözle bakar. Almış olduğu eğitim Haşmet Bey'in yanında çalışmasını sağlamıştır: "Bey İstanbulda, Selanikte okumuştur. Kardeşleri de okumuş kişilerdi. Onlardan başka bu köyde, bu yörede okuyamaz kişi yoktu. İsmail Ağa, Beyin amcası oğlu olurdu, yalnız onların evi Beyin evine çok uzak bir yerde, köyün ortasındaydı. İsmail Ağanın iki kardeşi daha vardı, sıırım gibi delikanlılardı. Göl kıyılarında bu üç kardeşin yakışıklılığı dillere destandı. İsmail Ağa da okumuştur. Babası da okuyardı. Babası onu, büyük oğlunu Vana Rüştüye göndermişti".

Yardımsever Hüseyin Bey'le birlikte ava çıkan İsmail Ağa, yakalamış olduğu hayvanların etlerini köylülerle paylaşır: "Sor deresinde böylece bir gün tanyerinin ışımından günün kavuşmasına kadar yüzlerce keklük avlıyorlardı. İsmail Ağa köye dönünce köy düğün bayramdı artık, her evin bir acı ot kokusuyla tezek yanan ocağından kızartılmış keklük kokusu geliyor, köyün içini yağlı bir koku dolduruyor, havadaki kar ve göl kokusuna karışıyordu".

Duyarlı İsmail Ağa, ihtiyacı olan herkesle elindeki bütün malını paylaşır: “İsmail Ağa elindeki bütün parasını göçmenlere dağıttı. Şimdi artık bütün o bölgede İsmail Ağayı, Koca İsmail Ağa diye herkes tanıyordu. İyiliksever, güzel, candan konuşan, sevgi dolu sesiyle herkes onu dinlemek, görmek istiyordu”.

Saygın Arif Saim Bey’le iş ortağı olmuş olan İsmail Ağa, yaşadığı bölgenin en saygın ismi haline gelir: “Ve Arif Saim Beyle dostluğu gittikçe büyüdü. Arif Saim Bey Ankaradaki, Meclisteki işleri de İsmail Ağaya soruyor, ona sormadan hiçbir işe girişmiyordu. Arif Saim Bey Cumhuriyet Hükümetinde en etkili milletvekiliydi. Bu yüzden de İsmail Ağaya türlü yerlerden türlü işler açılmış, onun kasasına oluk gibi para akıyordu. Artık köylülerin de bir önderi olmuş, başı dara gelen köylü ona koşuyor, o da çok hesaplı, köylüler için elinden geleni yapıyordu”.

Salman (Uyumsuz – Duygusal)

Karakter “Çocuk bir deri bir kemikti, ayakta duramıyordu, ip gibi incelmış boynu upuzundu. Gözleri pörtlemişti, şaşı bakıyordu. Başındaki kanlı yaralar irinliydi. Giyitleri de lime limeydi, her yerinden eti, daha doğrusu kemiğe buruş buruş yapışmış sarkan derisi gözüküyordu. Yalın ayakları, küt elleri yara içindeydi, inleyecek hali bile kalmamıştı”. İsmail Ağa tarafından bu şekilde bulunmuş olan Salman, annesi babası tarafından kafası kesilerek öldürüldükten sonra tek başına kalmıştır. Arasına karıştığı bir köpek sürüsü ve tanıştığı bir çocuk grubuyla köyleri yağmalamıştır. En sonunda çetesini yitirmiş olan Salman açlıktan ölmeye mahkum olmuştur. Fakat İsmail Ağa tarafından bulunup evlat edinildikten sonra zamanla kendisine gelmeye başlar. Uzun bir zaman Salman’ın ağızından tek bir kelime bile çıkmaz. Bir aileye sahip olmanın getirdiği onu koruma içgüdüsüyle tavuk yetiştirmek isteyen Zero için kartallarla kavga eder. Kendisiyle devamlı olarak ilgilenen babasını taparmışçasına sever ve onu herkesten kıskanır. Ailesine karşı oldukça nazik ve sevecen davranıyor olsa da başkalarına karşı oldukça acımasızdır. İsmail Ağa’nın zengin olmasının ardından köylülere nispet yapmak için en güzel kıyafetlerini giyer ve kimsenin adını bile bilmediği yiyecekleri onların gözlerinin önünde yer. Mustafa doğduktan sonra Salman ilgi odağı olmaktan çıkar. Mustafa’yı kıskanan Salman ona eziyet eder ve kötü davranır. Fakat Salman’ın Mustafa’ya kötü davrandığını anlayan aile, ona Mustafa’ya yaklaşmayı yasaklar. Salman duygusal boşluğunu al tayla cinsel ilişkiye girerek ve hayvanlara işkence ederek doldurmaya çalışır. Başkalarına acı çektirmekten ve onları üzmetten zevk almaktadır. İsmail Ağa’nın Mustafa’yla ilgilendiğini her görüşünde sinir krizleri geçirir. Kimsesizliğinin ve aidiyetsizliğinin acısını başkalarından çıkarmaya çalışır. Babasının gözüne yeniden girmek için onun koruyuculuğunu yapmaya başlar. İsmail Ağa’ya onu ne kadar sevdiğini ve değer verdiğini kanıtlamak için elinden gelenin fazlasını yapmaya çalışır fakat çabalarının karşılığını bir türlü alamaz. Çünkü onu tanıyan herkes onun tutumundan ve tavırlarından oldukça korkmaktadırlar. Salman’dan korkan köylüler ve çocuklar onu dışlarlar. Anlatının sonunda Salman İsmail Ağa’yı öldürür fakat bu eyleminin nedenleri yazar tarafından verilmemiş ve okurun yorumuna bırakılmıştır. Kişilik özellikleri bakımından Salman; uzlaşılmaz, acımasız, hasmane, asosyal, sessiz, gizemli, huysuz, endişeli, takıntılı, kızgın, mutsuz, karamsar ve umutsuz bir karakterdir.

ÖRNEK ANILAR

Korkulan “Salmanın saçları sarı, kirpi oku gibi, başına çekiçle çakılmışçasına dimdikti. Çakır gözleri çiğ bir ağrı yeşilindeydi, küçüktü, göz çanaklarının dibine saklanmış gitmişti. Hiçbir yöne bakmaz, insanda her yönü görüyor duygusunu uyandırır. Hiç konuşmaması, gülmemesi kavrulmuş yüzünü biraz daha sertleştirip keskinleştiriyordu. Sivri burnu hep ürperir, kıpır kıpır eder, onu az önce oraya bir burun ustası takmış gibi yüzünde öyle dururdu. Omuzları geniş, boyu kısa, bacakları çarpık, kolları çok uzundu, yere değercesine. Çocukların ondan korkmaları, uzaktan ona bakmaktan bile çekinmeleri için hiçbir sebep yoktu. Salmanınomuzundaki Alaman filintası gıcır gıcırdı. Kundağı, namlusu ay ışığında bile parlıyor, gün ışığında olduğu gibi sanki menevişliyordu. Gündüzleri uyumadığı zaman Salman hiç başka bir iş görmeden boyuna tüfeğiyle uğraşır, kundağı, namluyu, fişekleri, fişekleri bile tuhaf, kokulu bir sürü yağlarla yağlar, siler, parlatır, güneşe koyar, karşısına geçip hayranlıkla yemeyi içmeyi unutup dalar”.

Sapkın Salman, ahırdaki en güzel at olan al tayı cinsel olarak istismar etmektedir: “Al tayın da hoşuna gidiyordu ki bu sevişme, başını çevirip çevirip Salmana baktıktan sonra da geriniyordu uzun uzun, iş bitince bacaklarını geniş geniş açıyor, şor diye işiyordu. Salman da eğilip bu işemiği koklar gibi ediyordu. Mustafa da büyüyüp Salman kadar olunca bu işi tıpkı Salman gibi yapacaktı al tayla. Bunu Salmandan çok güzel öğrenmişti. Hem böyle düşünüyor, kartmış hayası elinde, kazık gibi olmuş,

hem de aklından olmadık düşünceler geçiriyordu, ya Salmanın bu al taydan bir çocuğu doğarsa, çocuğu da tay olursa, Salman bu tayı ne yapardı?”.

Gizemli İnsanlarla konuşmayan ve insanları ürpertecek kadar kötü bakan Salman, diğer karakterler için oldukça gizemlidir: “Ama herkes korkuyor ondan. İçine yumulmuş, hiçbir yere, karşı dağa bile bakmayan, öyle donmuş kalmış, pörtlemiş kalmış, kan çanağına dönmüş gözlerinden, gözleri yuvalarında durmadan uğunarak bir topaç gibi dönüyor, konuşurken, onun konuştuğunu kim duymuş ki, bir homurtuya dönüşen ağzının içinde yuvarlanan sözlerinden, elindeki tüfeğinden, durmadan durmadan şu dağın arkasındaki koyağa gider, sabahlardan akşamlara kadar orada kurşun yakarmış, havada meteliği vurmuş, gözünün gördüğü her şeyi vurmuş, bütün kırlangıç yuvalarını bozar, yavruların boynunu koparır şuraya atar, uçan kırlangıçları da, telefon teline konmuşları da kurşunlamış...”.

Azimli İsmail Ağa'nın koruyuculuğunu yapmak isteyen Salman, bütün çetin sınavlardan geçip kendisini kanıtlar: “İsmail Ağa Salmanı korumacı yapmadan önce onu çok denemişti. O, geceleri yağmurda ayazda, sırtında Çerkes yamçısı, Çukurovada geceleri kimi zaman öyle ayaz yapardı ki, bu yamçının içinde bile Salman buz keserdi, kışta kıyamette, hasta, ateşler içinde yanarken bile bir kerecik olsun uyumamış, dalmamış, uzaktan gelen karartıya, daha eve değil, avluya bile ancak yaklaşmışken kurşunu yapıştırmıştı. Böyle deneylerde kimse ölmemişti ya, üç kişi topal kalmıştı. Salman geceleyin avluya yaklaşan, dur emrini dinlemeyen üç kişiyi de aynı yerden vurmuştu. Adamlar bağırıncadır ki ikinci kurşunu yiyip ölmekten kurtulabilmişlerdi”.

Tedirgin Mustafa'nın doğmasıyla birlikte ona gösterilen ilgili epey azalır. Bundan dolayı Salman yeniden kendi içine kapanır: “Artık Salmanla kimse ilgilenmiyordu. Çocuk ortadan silinmiş gitmişti. Ne babası, ne Zero, ne Hazal, evden hiç kimse onunla ilgilenmiyor, evde sanki böyle birisi yokmuşçana davranıyorlardı. Bunda hiç kimsenin bir kastı yoktu, hiçbirisinin Mustafadan başka kimseyi gözü görmüyordu ki... Salman da pek öyle kendisini göstermeye çalışmıyor, evin içinde belirsiz bir gölge gibi dolaşiyor, canı sıkılınca tek başına dağa, oradaki kartallara, kekliklere, arılara, böceklere, otlara, çiçeklere, yılanlara vuruyor, ağzını açıp da ne evden, ne de köyden bir çocukla, kızla kadınla konuşuyor, salt sabah erkenden çıkıyor, ancak gece, gün kavuştuktan sonra eve dönüyordu”.

Sadist Başkalarına acı vermekten ve başkalarının acı çektiğini görmekten zevk alır: “Gözleri çelik gibi bir an İsmail Ağanın gözleriyle buluştu, tam bu anda da eli keklığın boynuna gitti, var gücüyle keklığın boynunu çekti, kuşun başı bir elinde, gövdesi bir elinde kaldı. Bir an şaşkın, elindeki ölü, seyiren, bacakları kanatları küçük küçük çırpınan keklığe baktı, eğildi kuşun gövdesini yere, tozların içine usulca indirdi, başını da üstüne koydu. Kekliğin gagası ardına kadar açılmış, gözlerine de yarı yarıya perde inmişti. Salman bunu da gördü. Mustafanın daha da büyümüş gözleri keklığın yerdeki ölüsüne çakılmış kalmıştı. İsmail Ağanın gülüşü dudaklarında donmuştu. Salman sırtını döndü onlara, yavaşça avludan çıktı, ırmağın kıyısına geldi, içinde ürperti gibi bir sevinç kıpırdadı”.

Takıntılı İsmail Ağa'yı hiç kimseyle paylaşamayacak kadar çok sever: “Salmanın sevgisiyse bambaşkaydı, onun sevgisi bir tapınma, bir sonsuz hayranlıktı. Salmanın dünyası yalnızca oydu. Salman bu dünyada ondan başka hiçbir şeyi düşünmüyor, her adımını onun için atıyor, her devinimi onun için oluyordu. Onun için soluk alıyor, onun için yaşıyordu. Salmanın ne Tanrısı, ne anası babası, ne hiçbir kimsesi, ne köyü, ne köylüsü, ne kardeşi, ondan başka hiçbir şeyi yoktu”.

Mustafa (Uyumlu – Duygusal)

Karakter “Mustafa altı ya da yedisindeydi. Uzun, inceydi. İri kara gözleri korkuyla, sevinçle anında parlar sönerdi. Çocukların içinde ayağında ayakkabısı olan tek kişiydi”. İsmail Ağa ve Zero çiftinin, Salman'ı evlat edindikten yıllar sonra, Mustafa adını verdikleri bir çocukları olur. Başlangıçta Mustafa oldukça sessizdir. Oyuncaklarıyla oynayarak ya da evdeki hayvanları izleyerek vakit geçirir. Salman ve Mustafa uzun bir süre hiç konuşmazlar. Çünkü Mustafa doğduktan sonra Salman eskisi kadar ilgi görmemeye başlamıştır. Bundan dolayı Salman Mustafa'yı kıskanır. Çift öz oğullarına ellerindeki bütün imkanları sunarlar ve sürekli onunla ilgilenirler. Salman Mustafa'yı oyun oynama bahanesiyle çeşitli yerlere götürür fakat gidilen yerlerde Salman Mustafa'ya eziyet eder ve onu korkutur. Zaman içinde Mustafa ve diğer köylü çocukların konuştuğu tek konu Salman'a karşı duydukları korku olur. Mustafa Salman tarafından öldürülmekten ya da onun İsmail Ağa'yı öldürmesinden çok korkar. Bu korkusunu yenmek isteyen Mustafa sürekli olarak arkadaşlarıyla bu konu üzerine konuşur ve “korkuculuk” adını verdikleri bir oyun geliştirerek Salman korkusuyla

mücadele etmeye çalışırlar. Zaman zaman Mustafa Salman'a karşı gelir ve ona kötü davranır. Fakat Salman, Mustafa'ya zarar vermesi durumunda başına gelebilecek şeylerin farkındadır. Bundan dolayı Mustafa'nın aşırılıklarına katlanır ve ona ses çıkarmaz. Nedeni tam olarak bilinmeyen sebeplerden Mustafa Salman'dan korkar ve bununla mücadele etmeye çalışmaktadır. Mustafa karakterinin yazarı temsil ettiği söylenebilir.

ÖRNEK ANILAR

Korkak Salman tarafından öldürülmeyi takıntı haline getirmiş olan Mustafa, ona karşı hissettiği korkuyla yaşar: "Ben çok korkuyorum Memet," dedi. "Ben korkumdan ölüyorum. O kimseyi değil, beni öldürecek".

Canlı Mustafa, hayatı yaşamayı ve doğayı gözlemlemeyi sever. Arkadaşlarıyla sürekli vakit geçirir ve onlarla çeşitli oyunlar oynar: "Mustafaya dünya cennetti ışık yolunun içine bir an düştüğünde. Dışarda güneşte, evin içinde gölgede arılar hiç de böyle olmuyorlardı. İlle de ışık yolu. İlle de ışık yolunda yoğunlaşan ipiltilerin içinde dönen anlar, uğunurken çelik mavisini, som kırmızı iğne ucu kıvılcımlar kaynaştıran, fıskırtan an kanatları...".

Mantıklı Aslında Mustafa'nın Salman'dan korkmasını gerektirecek yeterli bir sebep yoktur. O da bu durumun farkındadır: "Mustafa niye korksun ki Salmandan, o, Mustafaların evini, öldürmesinler diye de babasını bekliyor. Hem de o babasını dünyada herkesten daha çok seviyor. Babası şu dünyada canını bir tek adama güvenir, o da Salmana... Mustafa niye korksun ki Salmandan?".

Takıntılı "Korkmuyorum, hiçbir şeyden korkmuyorum, diye de bir türküyü uydurmuş söylüyordu Mustafa kendi kendine. Sümüklüböcekten de, kırkayaktan da, solucandan da, kara yer kurbağasından da, yarasadan da, yarasa çocukların karnını emer, ondan da, kör mezarlığın cininden de korkmuyorum. Kediden de, sinekten de, domuzlardan da, kelebekten de korkmuyorum. Babamdan da, demirci Tırtıldan da... Kuş Memet de korkmuyor. Dünyada ne varsa, en küçük böcekten, kırlangıç yavrularına kadar hepsini sayıştırıyordu Mustafa. Hiçbirinden de korkmuyordu. Gündüzlerden de, gecelerden de korkmuyordu...".

Kıskanç Salman'dan hem korkan hem de onu kıskanan Mustafa, Salman'ın onun için yakalamış olduğu yağmuncuk kuşunu özgür bırakır ve kafesi ona geri verir: "Al," diye uzattı, Salman kafesi aldı, alır almaz da yere düşürdü. Yüzü kül kesilmişti. Çocuğa öylesine bir öfke, düşmanlıkla bakıyordu ki, İsmail Ağa bile bunun farkına varıp irkildi ve ilk olarak da yüreğine korku düştü. Mustafa hemen içeriye koştu, ağlayarak yüklüğe, işlemeli çuvalların arasına sığındı".